

slovenske železarne

Jesenice dz

Novice

220010154,1

KNJIŽNICA JESENICE

COBISS

interni informacijski časopis

številk 1, januar 2001

Novice

Poština plačana pri pošti 4270 JESENICE

OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE
Trg Toneta Čufarja 4
4270 JESENICE

TISKOVINA

Vsebina:

Rezultati začetnega ocenjevanja našega podjetja

ANKETA

Inovativnost jeseniškega železarja ni od včeraj

Inovacije pod giljotino

Uspešna četrta kontrolna presoja

VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

Nova organiziranost družbe Acroni

Predstavitve profitnega centra VROČA PREDELAVA

Acroni prvič zaključil leto z dobičkom

Gospodarski načrt za leto 2001

Boljši delovni pogoji za zaposlene v PDP

Proizvodna problematika za mesec december

Prijava izrednega dogodka

KADROVSKA GIBANJA

INTERVJU

EKOLOGIJA

Sejem EUROBLECH 2000 HANNOVER

IZ SVETA JEKLA

NI MI VSEENO!

Ekonomija KID

OD TU IN TAM

Osma številka Jeseniškega zbornika

125 let kemijskega laboratorija na Jesenicah

Bližnji jubileji

Rekreacijska liga v kegljanju na asfaltu

POHODNIŠTVO

Nagradna križanka

Slika na naslovni strani:

V ledenem oklepu (FOTO Jani NOVAK)

UVODNIK

ZA NAMI JE ZAČETNO OCENJEVANJE

V novembrski številki Novic smo že na kratko predstavili projekt »Spodbujanje uvajanja sistema stalnih izboljšav v družbi Acroni po metodi 20 ključev«, ki ga začnemo uvajati v našem podjetju. Preprosto rečeno gre pri projektu za uvajanje stalnih izboljšav na 20 področjih, ki so odločilnega pomena za izboljšanje poslovne uspešnosti podjetja. V proces stalnih izboljšav želimo vključiti prav vse zaposlene in zato je pomembno dejstvo, da je metoda 20 ključev preprosta ter bo postala skozi proces usposabljanja kmalu razumljiva vsem zaposlenim. Vodstvo podjetja od projekta pričakuje sistematičen način za iskanje notranjih rezerv v podjetju in povečanje motivacije zaposlenih, s ciljem izboljšati produktivnost in konkurenčnost podjetja.

Konec decembra je bilo izpeljano začetno ocenjevanje našega podjetja, katerega se je udeležilo 265 zaposlenih, ki so bili razdeljeni v 60 skupin. Udeleženci so ocenili naše podjetje s povprečno oceno 33,35 točk (podrobno so rezultati ocenjevanja predstavljeni v Novicah na naslednji strani). Ocena je nizka, vendar na podobni ravni, kot pri drugih slovenskih podjetjih, ki sodelujejo pri projektu. Pri projektu sodeluje 28 uspešnih slovenskih podjetij, ki jih je Ministrstvo za gospodarske dejavnosti na osnovi javnega razpisa izbralo za sodelovanje pri projektu. Iz jeseniške občine sta poleg našega podjetja vključeni še podjetji Vogt z Blejske dobave in Elektrode z Jesenic.

Na osnovi rezultatov ocenjevanja in mnenja skupin, ki so sodelovale na začetnem ocenjevanju, je projektna skupina v sodelovanju s strokovnjaki iz družbe Deloitte&Touche v začetku letošnjega leta že izdelala akcijski načrt projekta in se odločila za prednostne ključne, ki jih bomo začeli uvajati že v letošnjem letu.

Direktor za strategijo in razvoj
Mag. Darko Mikec

20 KLJUČEV

REZULTATI ZAČETNEGA OCENJEVANJA NAŠEGA PODJETJA

Prvi korak pri uvajanju projekta je začetno ocenjevanje podjetja, ki je osnova za načrtovanje najbolj pomembnih aktivnosti na projektu in seznanjanje zaposlenih. Konec lanskega leta, smo v treh dneh od 19. do 20. decembra, na začetno ocenjevanje povabili 300 zaposlenih. V ocenjevanje smo skušali vključiti čim večje število zaposlenih iz vseh delovnih okolij in vseh organizacijskih ravni.

Zunanji strokovni svetovalci iz družbe Deloitte & Touche so udeležencem pred samim ocenjevanjem, na kratko predstavili metodologijo 20 ključev in posamezne ključne. Ocenjevanje je potekalo v skupinah, ki so s pomočjo kontrolnih listov tokrat ocenjevale celotno podjetje. Na začetnem ocenjevanju so skupine ocenjevale vseh 20 področij, ki jih predstavljajo ključni. Za vsak ključ je bila možna ocena od 1 do 5, pri čemer je bila najnižja ocena 1, najvišja pa 5. Na ta način smo dobili oceno, ki je primerljiva z oceno podjetij iz različnih držav in v različnih industrijskih panogah. Pri ocenjevanju lahko podjetje v celoti zbere od 20 do 100 točk. V treh dneh je v dopoldanskem in popoldanskem času podjetje ocenjevalo 60 skupin, ki so naše podjetje ocenile s povprečno oceno 1,67 oziroma 33,35 točk. Povprečne ocene posameznih ključev so predstavljene v spodnji tabeli.

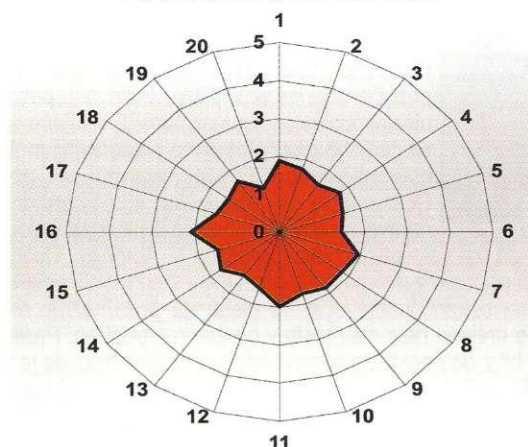
Povprečne ocene našega podjetja po metodi 20 ključev

Ključ	Vsebina	Povprečna ocena
1.	Čiščenje in organiziranje	1,88
2.	Organizacija sistema in vodenje s cilji	1,74
3.	Aktivnosti v delovnih skupinah	1,54
4.	Zmanjšanje medfaznih zalog	1,76
5.	Zmanjšanje časov nastavitvev	1,57
6.	Vrednostna analiza delovnih postopkov	1,46
7.	Proizvodnja brez nadzora	1,93
8.	Povezava proizvodnih procesov	1,79
9.	Vzdrževanje strojev in opreme	1,83
10.	Organizacija delovnega časa	1,71
11.	Sistem zagotavljanja kakovosti	1,98
12.	Odnosi z dobavitelji	1,56
13.	Odpravljanje vseh izgub	1,41
14.	Spodbujanje zaposlenih k izboljšavam	1,70
15.	Širjenje usposobljenosti zaposlenih	1,51
16.	Planiranje proizvodnje	2,08
17.	Nadzor učinkovitosti	1,56
18.	Računalniška podpora poslovanju	1,48
19.	Varčevanje z energijo in materiali	1,65
20.	Obvladovanje vodilnih tehnologij	1,23
Povprečna ocena ključev		1,67
Povprečno število točk		33,35

Ocena
1,41 – 1,63
1,64 – 1,85
1,85 – 2,08

Rezultate ocenjevanja podjetja po sistemu 20 ključev lahko slikovno predstavimo v obliki radarskega diagrama, kjer oceno posameznih ključev nanese na posamezne osi ključa. Radarski diagram našega podjetja po začetnem ocenjevanju je prikazan na naslednji sliki.

RADARSKI DIAGRAM

Poleg ocenjevanja s kontrolnimi listi so skupine odgovarjale dodatno na naslednja vprašanja:

Kaj vam vsakodnevno otežuje delo?

Večina skupin je izpostavila naslednje težave: slabo vzdrževanje in nezanesljivost naprav, težave z rezervnimi deli; dolgi postopki v nabavi; nestimulativno nagrajevanje po rezultatih dela in slabo informiranje (brez povratnih informacij).

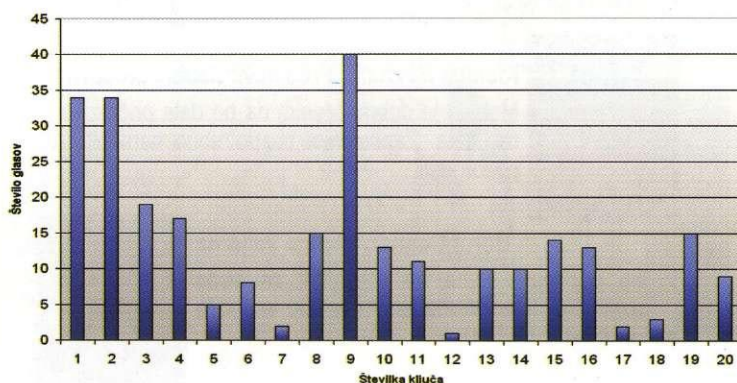
Kaj vam vsakodnevno lajša delo?

Skupine so najpogosteje navedle: dobre medsebojne odnose; urejeno delovno okolje; informacijski sistem; zaščitna sredstva in redni mesečni dohodek.

Naštejte 5 ključev za katere mislite, da so prioritetni v vašem podjetju!

Skupine so največjo prioriteto pripisale ključem 9, 1, 2, 3 in 4.

Projektna skupina je v sodelovanju z zunanjimi svetovalci v

začetku letošnjega leta pregledala rezultate in mnenja skupin in pripravila akcijski načrt projekta 20 ključev za naslednje leto. Upoštevala je mnenje skupin in za najbolj pomembne ključne, ki jih bomo začeli uvajati že v letošnjem letu, izbrala:

Ključ 2: Organizacija sistema in vodenje s cilji

Ključ 3: Aktivnosti v delovnih skupinah

Ključ 1: Čiščenje in organiziranje

Ključ 9: Vzdrževanje strojev in opreme

Ključ 6: Vrednostna analiza delovnih postopkov

O vseh nadaljnjih aktivnostih na projektu 20 ključev boste redno obveščeni v prihodnjih številkih Novic, v nadaljevanju pa lahko preberete mnenja udeležencev začetnega ocenjevanja.

Mag. Darko Mikec

ANKETA

Maja Presterel, Uprava

Pozitivno ocenjujem odločitve vodstva, da prizadevanja za izboljšanje kakovosti poslovanja okrepimo še s programom 20 ključev. Prvo srečanje je bilo namenjeno predstavitvi metode in ocenitvi izhodiščnega stanja v podjetju. Ocenjevanje ni bilo lahko, prvič zaradi same narave vprašanj, ki izhajajo iz japonske miselnosti, drugi pa zaradi specifičnosti procesov v Acroniju. Ocenjevalci smo bili pogosto v dvomu, kajti ocenjevati smo morali posplošeno, glede na celotno podjetje in ne glede na posamezna, marsikje zgledno urejena delovna mesta v obratih oz. službah. Predlagano nam je bilo, da negativno odgovorimo kjerkoli mislimo, da je možno vpeljati izboljšave. Takšnih možnosti smo našli veliko in upam, da jih bomo s skupnimi prizadevanji vseh zaposlenih čimveč uspeli izpeljati. Vsaka posamezna izboljšava na delovnem mestu naj bi doprinesla k boljšemu, hitrejšemu in cenejšemu delu, posledično pa k še boljšemu poslovanju celotnega Acronija, večjemu zadovoljstvu zaposlenih in zadovoljstvu naših odjemalcev, kar je naš skupni cilj. Eden bistvenih pogojev za uspeh je zavest slehernega delavca, da nered in slabo delo ne nastopata v formuli uspeha. Marsikatero negativno dejavnike že poznamo, nismo pa dovolj hitri in učinkoviti pri odpravljanju le-teh. Predvidevam, da bo obsežno organiziran program pripomogel k temu.

Bojan Gerzetič, Tehnične storitve

Model je dober, če se hočemo priključiti razvitemu svetu. Za uresničitev bo potrebnih veliko finančnih sredstev, pa tudi sprememba miselnosti zaposlenih.

Ibrahim Mehanič, Predelava debele pločvine

Proizvodnja in urejenost obrata se je že do sedaj ocenjevala. Tudi nagrajeni smo bili za dobre rezultate. Dobro bi bilo, če bi se to še nadaljevalo. Z drugimi ključi sem se delno seznanil na uvodnem ocenjevanju.

Klemen Mežnarc, Predelava debele pločvine

Metoda je dobra. Menim da bo dala pričakovane rezultate. Zaposlenim bo potrebno nameniti več pozornosti.

Borut Cegnar, Hladna valjarna

Veliko papirnate vojne bo. Rezultati se bodo pokazali čez leta. V kratkem času ni mogoče doseči izboljšanja.

Stanko Erjavec, Finance

Boljše rezultate bomo dosegli; koliko boljše, pa bomo še videli. To je lahko zelo relativno. Ocenjevanje samo je potekalo prehitro. Opazil sem, da nekateri niso uspeli niti vsega prebrati.

Marjana Crnkovič, Prodaja

Z metodo ocenjevanja po 20 ključih sem se seznanila prvič na ocenjevanju. Metoda je zanimiva. Sprememba na enem ključu povzroči spremembe tudi pri drugih ključih. Veliko se da prenesti v prakso, ne čez noč, pač pa postopoma. Zagotovo se bo dalo doseči boljše rezultate. Opazila sem, da so udeleženci z zanimanjem spremljali razlago. Dobro bo tudi za tista okolja v podjetju, kjer jim primanjkuje informacij.

Mesud Deliç, Jeklarna

Vsi zaposleni se bomo morali držati pravil, potem bomo tudi veliko lažje opravljali svoje delo. Izvedeli smo veliko koristnega. Še boljše bi bilo, če bi bilo v ocenjevanje vključenih več ljudi.

Milan Klinar, Jeklarna

Pristop k reševanju problematike je zelo dober. Nekaj ključev, ki so bili omenjeni, smo v našem podjetju že zelo dobro razvili in so zaposleni z njimi seznanjeni. Eden od njih je prav gotovo področje zagotavljanja kakovosti po standardu ISO 9001. Pri drugih pa nam še veliko manjka, od sistematičnega pristopa, medčloveških odnosov do strokovnosti. V doglednem času bo ocena precej boljša.

Darko Celarec, Vroča valjarna

To bo pripomoglo, da bo poslovanje družbe tudi v prihodnje tako dobro, kot je sedaj.

Ivan Žvan, Vroča valjarna

Ocena je pokazala, da smo šele na začetku. Napredek je odvisen od tistih, ki bodo zadolženi za izvajanje dejavnosti pri posameznih ključih. Metoda je zelo dobra.

Marjan Bizalj, Tehnične storitve

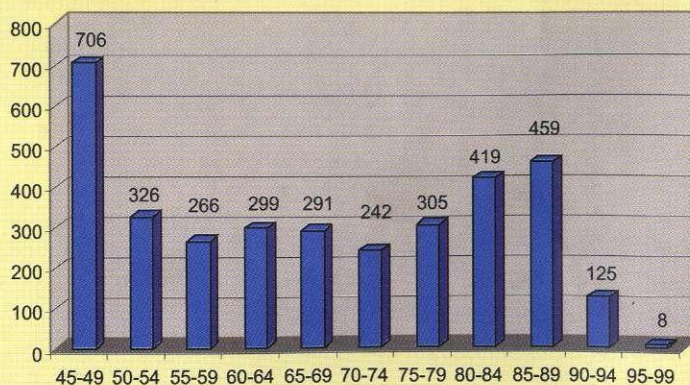
Začetek je dober. Da bo boljše, pa bo potrebo še precej narediti, ker smo po vseh ključih več ali manj na začetku. Pripadnost podjetju je potrebno po tej metodi krepiti. Zadnje organizacijske spremembe pa bodo povzročile, da bo pripadnost omejena na profitni center, čeprav bodo vsi profitni centri združeni v Acroniju.

INOVACIJE

INOVATIVNOST JESENIŠKEGA ŽELEZARJA NI OD VČERAJ

Lani smo se pri svojem delu spet začeli pogosteje srečevati s pojmom inovacija. Z družbeno političnimi spremembami v devetdesetih letih se je resda močno spremenilo pojmovanje ustvarjalnega (so)delovanja zaposlenih, vendar bi bilo do tistih, ki so gradili našo železarno in jo vzdrževali pri življenju, nepošteno,

INOVACIJSKA DEJAVNOST V OBDOBJU 1945 - 1999

če bi na njihove dosežke preprosto pozabili. Žal ni daleč od resnice trditev, da so le redki sodelavci Acronija že slišali za inženirja Pantza, ki je z revolucionarno inovacijo pridobivanja feromangana v plavžu leta 1872 ponesel slavo jeseniškega železarja po celem svetu in pravzaprav omogočil, da se je železarstvo v mestu rdečega prahu obdržalo do danes. Grafični prikaz ustvarjalnih dosežkov v Železarni na Jesenicah po drugi svetovni vojni je prvi korak k dejavnostim, s katerimi nameravamo podobne dosežke iztrgati pozabi.

Karmen Blatnik

INOVACIJE POD GILJOTINO

Anekdota na temo inovacij

Petnajst do dvajset odstotkov prebivalstva sveta, ki živi v inovativnih družbah, obvladuje 95 odstotkov znanja in naložb v znanje, s čimer nenehno povečuje svojo prednost pred drugimi. Ta prednost se kaže predvsem v razmerju narodnega dohodka, ki je bil sredi devetdesetih let petsto proti ena v korist razvitejših. Če torej hočemo preživeti, moramo biti inovativni. In če hočemo biti inovativni, moramo znati opazovati ter poslušati, pa seveda imeti pogum, da o svojih odkritjih spregovorimo. Vendar življenje včasih še tako trdne resnice postavi na laž.

Srednjeveška Francija je poznana tudi po znameniti tehnični iznajdbi za ločevanje glav od teles neposlušnih podložnikov, za katero se je tudi pri nas uveljavil izraz giljotina. In zgodilo se je, da je v nemilost padel tudi izumitelj te naprave. Usmrčen bi moral biti skupaj z dvornim zdravnikom in lekarnarjem, ki nista uspela kralju pregnati mačka, ki ga je mučil po prekroani noči.

Ker so že takrat točno vedeli, na katerem klinu družbene lestvice stoji kateri poklic, je bil prvi na vrsti zdravnik. Rabelj ga je vprašal, ali želi biti obrnjen z obrazom proti rezilu ali proti tlom. Ker je imel precej obilen trebuh, se je zdravnik odločil za prvo možnost. Ko je čakal na usmrnitev, je prejel celo noč, od česar so se mu vnele oči. Zato je odklonil tudi prevezo. Rabelj je dvignil rezilo in sprožil mehanizem. Jeklo je švistnilo skozi zrak in se ustavilo nekaj centimetrov pred zdravnikovim vratom. Po tedanjem prepričanju ga je smrti rešila božja previdnost in s tem dokazala njegovo nedolžnost. Lekarnar, ki je vedno slepo ponavljal dejanja zdravnika, se je odločil za enak postopek usmrnitve in tudi pri njem rezilo ni doseglo vratu.

Izumitelj si je pri opazovanju obeh ponesrečenih poizkusov usmrnitve ves čas razbijal glavo, kaj je z njegovo napravo narobe. Ker z mislimi sploh ni bil pri stvari, se je tudi on odločil, da bo smrt dočakal s pogledom uprtim v rezilo. Rabelj se je samo posmešnil češ, cepce se zanaša na pregovor, da gre v tretje rado. Prišel je vleči za vrvice in dvigovati rezilo. Izumitelj je kot pravi inovator dobesedno z očmi in ušesi nadzoroval dviganje. Ko je zaslišal rahel škrt, je ves navdušen zaklical :

»Stojte, mislim, da vem, kaj je narobe!«

Avugst Novšak

ISKRICE

Kdor hoče priti do izvira, mora plavati proti toku. Kdor plava s tokom, pride samo do korita.

Za dobro laž sta potrebna dva : tisti, ki jo pripoveduje, in tisti, ki mu verjame.

KAKOVOST

USPEŠNA ČETRТА KONTROLNA PRESOJA

Kot je verjetno znano vsem zaposlenim v Acroniju, predvsem pa bralcem Novic, pridobitev certifikata kakovosti ni nek dokončen proces. Vsako prvo in drugo leto po pridobitvi certifikata oz. recertifikacijski presoji poteka s strani certifikacijskega organa (pri nas TÜV Cert) kontrolna presoja. Tako je 7. in 8. decembra 2000 pri nas potekala četrta kontrolna presoja. Preverjena so bila naslednja področja: vodstvo, glavni direktor, tehnična kontrola, nabava, predstavnik vodstva za kakovost, razvoj in hladna valjarna.

Četrta kontrolna presoja je bila, po mnenju presojevalcev, danim na zaključnem sestanku z udeleženci presoje, uspešna. Poudarili so tudi, da je na številnih področjih opazen napredek in razvoj Acronija, predvsem pa dvig zavesti delavcev in čut pripadnosti podjetju, za kar so izrazili pohvalo. Ugotovljene malenkostne neskladnosti niso bile kritične. Želimo poudariti, da je obstoječi certifikat veljaven do decembra 2001. To pomeni, da nas konec letošnjega leta čaka recertifikacijska presoja. Ob tem, da so bili lani decembra sprejeti novi standardi serije ISO 9000:2000 menimo, da bi bilo najbolj učinkovito in koristno recertifikacijsko presoso izvesti v skladu z zahtevami novih standardov. Bistvena novost novih standardov je zmanjšanje njihovega števila. Glede na dosedanje standarde so razlike tudi naslednje:

- procesni pristop pri obvladovanju aktivnosti v podjetju,
- večja združljivost z drugimi sistemi vodenja,
- stalno izboljševanje,
- upoštevanje potreb odjemalcev,
- prijaznejši standardi za uporabnika.

Slika 1: Model procesnega pristopa

Če na kratko povzamemo, je namesto dosedanjih 20 relevantnih elementov, ki so sestavljali standard ISO 9001:1994, novi standard ISO 9001:2000 sestavljen iz štirih glavnih poglavij (glej sliko 1):

1. Odgovornost vodstva
2. Vodenje virov
3. Realizacija proizvoda
4. Merjenje, analize in izboljševanje

Toliko na kratko o novih standardih, podrobneje pa v naslednjih številkah Novic.

mag. Klemen Hribar

IZJAVA O VARNOSTI Z OCENO TVEGANJA (nadaljevanje iz prejšnje številke)

Nevarnosti za poškodbe in zdravstvene okvare izhajajo oz. so povzročene s proizvodnim procesom. Delovni pogoji in obremenitve urarja so drugačni kot pogoji delavca v Acroniju, npr. žerjavovodja v Jeklarni ali valjavca na blumingu. Varnost in zdravje pri delu (VZD) pa je neločljivi **sestavni del vsakega poslovnega in ne le proizvodnega procesa** na vseh ravneh ter je po tej logiki zato prisotno v vseh 20 ključih metode pri projektu Spodbujanje uvajanja celovitih sistemov stalnih izboljšav. Kot je navedeno v predstavitvi metode, je »rezultat procesa povezovanja ključev izboljšanje delovnih pogojev v podjetju in vzpostavitev idealnih razmer na delovnem mestu brez nepotrebnih izgub, v prijetnem okolju, ki ustvarja ustvarjalno in motivirano okolje za uvajanje neprestanih izboljšav«. Tako se istočasno dviga tudi raven VZD (glej prejšnjo št.), ki se začne z oceno tveganja.

Idealno je, da se objekt projektira na zahtevah tehnologije vključno

Zaščitna mreža in označevalna veriga preprečujeta poseg v nevarno območje.

Na tem in podobnih nevarnih mestih bo potrebno namestiti zaščito.

z VZD. Težje pa je tem zahtevam zadostiti, ko v obstoječi objekt in obstoječo tehnologijo uvajamo novo, izboljšano tehnologijo. Kot sem že navedel v prejšnji številki Novic, te osnovne delovne razmere ugotavljamo najprej. V naslednji fazi pa ugotavljamo nevarnosti/škodljivosti, katerim so delavci najbolj neposredno

izpostavljeni na delovnih mestih. In prav v tej fazi ocene tveganja **lahko največ prispevajo delavci z neposrednimi izkušnjami**. V neposrednih razgovorih bomo skušali skupaj kar najbolj objektivno in brez pretiravanja ugotoviti vse nevarnosti/škodljivosti, ki se pojavljajo ob redni/nemoteni proizvodnji. Še bolj pa so pomembne tiste, ki se pojavijo ob **raznih improviziranih postopkih**, ki jih morajo (!) delavci izvajati zaradi motenj. Te imajo izvor v:

- **tehnologiji** (nepravilni delovanje delovne opreme, napake v materialu, pomanjkanje ustreznih delov in vložka, pomanjkljiva navodila ...),
- **organizaciji** (zastoji v toku materiala, prepogosta menjava programov, zastoji v odpravljanju napak, problematika remontov: pomanjkanje časa, rezervnih delov, pomanjkljiva koordinacija...),
- **kadrovskih dejavnikov** (pomanjkanje delavcev, odsotnost pomanjkljivo znanje, razporejanje delavcev, nepravilen ritem dela...).

Naštel sem samo nekatere glavne izvore.

Kadar se problematika rešuje pod vodstvom odgovorne osebe, so praviloma nevarnosti/škodljivosti manjše in je odgovornost praviloma na strani delodajalca. Kadar pa jo delavec rešuje sam, brez vednosti odgovornih, so nevarnosti/škodljivosti praviloma večje in težje obvladljive. Sam jo lahko rešuje tudi zato, da skrije svojo morebitno predhodno napako. Pri takih postopkih je odgovornost praviloma na strani delavca. Zaradi tega delavci take improvizirane postopke radi zamolčijo in jih neradi opišejo. Zato ob tej priložnosti poudarjam, **da bomo pri teh razgovorih skupno poizkušali odkriti vse nevarnosti/škodljivosti samo zato, da jih z ustreznimi ukrepi odpravimo ali zmanjšamo na najmanjšo možno mero**. Strah pred disciplinskimi ukrepi ali kakšnimi drugimi posledicami je popolnoma odveč.

In kakšni dejavniki povzročajo nastanek nevarnosti/škodljivosti? Pravilnik jih opredeljuje v 6. členu. V zgoščeni obliki jih bom zato naštel, da se z njimi vsaj nekoliko seznanimo:

- **mehanske nevarnosti v zvezi z uporabo delovne opreme:** vrtenje, premikanje, drsenje, razletavanje posameznih delov...in pomanjkljivo varovanje;
- **način dela in razporeditev delovnih mest:** delo na višini in v utesnjenih mestih, pohodna površina, ostri robovi in štrleči deli, oviranje osebne varovalne opreme, metoda in tehnika dela;
- **električna energija:** neposredni dotik delov pod napetostjo, posredni dotik zaradi napak na električni instalaciji, obločni plamen;
- **nevarne snovi:** vdihavanje, uživanje, požari in eksplozije, zadušitve...;
- **fizikalni dejavniki:** razna sevanja, hrup, izpostavljanje snovem z visoko temperaturo, snovi pod tlakom...;
- **ekološke razmere:** razsvetljava, neprimerna temperatura, prepah...;
- **razmerje delavca do delovnega mesta:** spreminjajoči se delovni postopki, ustreznost osebne varovalne opreme, motivacija za varno delo, prilagoditev delovnega mesta delavcu;
- **psihološki dejavniki:** monotonija, osamljenost, konflikti, odločitve, reagiranje v primeru sile;
- **organizacija dela:** delovne izmene, učinkovitost organiziranja, vodenja, načrtovanja in nadziranja VZD, vzdrževanje opreme, ...;
- **ostali dejavniki:** tveganje zaradi delovanja drugih oseb, živali, neugodni vremenski pogoji,

Tem dejavnikom, ki povzročajo obremenitve na delovnem mestu, so izpostavljeni tako delavci v proizvodnji kot tudi pri tako imenovanem režijskem - pisarniškem delu. O načinu ugotavljanja nevarnosti/škodljivosti in metodi ocenjevanja pa v prihodnji številki Novic.

Franč Pintar

NOVA ORGANIZIRANOST DRUŽBE ACRONI

Prehod v leto 2001 pomeni tudi novo organiziranost Acronija. Glede na odločitev, da poizkušamo spremembe izpeljati tako, da bi čim manj vplivale na tekoče poslovanje in dober poslovni ritem, se le-te izvajajo postopno. Zaradi novo organiziranih profitnih centrov pa so bile izvedene nove razmejitve, oblikovana nova stroškovna mesta in izvedene določene premestitve delavcev. V mesecu januarju smo imenovali delavce na ključnih mestih in postopno se bo začel uvajati nov način dela. Največ sprememb je v novo oblikovanem profitnem centru Vroča predelava, zato smo se odločili, da ga predstavimo že v teh Novicah. Direktor profitnega centra Slavko Kanalec, nam predstavlja najožjo ekipo in ključne cilje, ki jih bodo dosegli na osnovi nove organiziranosti. V prihodnjih številkah bosta direktorja Darko Gregorič in Slavko Ažman podobno predstavila profitna centra Hladna predelava in Predelava debele pločevine.

Čim večji obseg proizvodnje in prodaje ob sočasnem obvladovanju vseh stroškov, kar zagotavlja konkurenčnost Acronijevih izdelkov in dolgoročno perspektivo, je primarni cilj nove organiziranosti. Navedeni cilj bo mogoče dosegati ob predpogoju, da bodo naši izdelki kakovostni in primerljivi z izdelki konkurenčnih proizvajalcev.

O poteku uvajanja nove organiziranosti, pozitivnih učinkih in morebitnih težavah vas bomo redno obveščali v Acronijevih Novicah.

Namestnik glavnega direktorja
Ljubo Osovnikar, univ.dipl.ekon.

PREDSTAVITEV PROFITNEGA CENTRA VROČA PREDELAVA

Nadzorni svet Slovenskih železarn je poslovodstvu družbe ACRONI d.o.o. v letu 2000 zadal nalogo izvesti reorganizacijo s ciljem oblikovanja profitnih centrov. V ta namen so v drugi polovici lanskega leta tekle intenzivne priprave, pri čemer smo načrtovali začetek dela novih profitnih centrov s 1.1.2001, vendar se je postopek zaradi zahtevnega usklajevanja nekoliko zavlekel.

Slavko Kanalec, direktor največjega profitnega centra Vroča predelava.

Poleg prehoda na profitne centre je bil eden izmed prednostnih ciljev tudi zmanjšanje števila vodstvenih ravni. To naj bi se pozitivno odrazilo na boljšem pretoku informacij, predvsem pa želimo odgovornosti seliti na nižje ravni. Tako imam kot direktor dva pomočnika, enega za proizvodnjo, to je univ.dipl.ing. Branko

Jeklarna z belškega polja.

Strmole, in drugega za tehnologijo, univ.dipl.ing. Jožef Triplat. Operativno vodenje smo razdelili na večje zaključene celote – sektorje. Tako imamo v našem profitnem centru pet sektorjev. Prvi je sektor **izdelave jekla**, ki ga vodi mag. Mihael Tolar in odgovarja za proizvodnjo in stroške na relaciji od vložka do prebodne odprtine EOP. Naslednji je sektor **izdelave slabov**, ki zajema procese od VOD naprave do adjustaže v jeklarni. Za ta sektor odgovarja ing. Emil Šubelj. Temu sektorju tehnološko sledi **valjarna**, kjer so zajeti agregati od brusilnice do hladnega navijalca oz. sekatorja za plamenski razrez. Vodja le-tega je univ.dipl.ing. Jože Klobučar. Kot spremljajočo dejavnost imamo še sektor **obzidav**, ki ga vodi ing. Jože Berlogar, stroškovno in tehnološko pa pokriva agregate, kjer so vgrajeni v ognju odporni materiali. Nazadnje pa je tu še zelo pomemben in najštevilčnejši sektor - **vzdrževanje**, ki ga ob pomoči ing. Aleša Robiča vodi univ.dipl.ing. Janko Cerkovnik. Ta sektor se nahaja še pred posebnim izzivom. Razširjeno je namreč mišljenje, da je za zastoje, ki so trenutno rak rana naše proizvodnje, krivo slabo vzdrževanje. Premalokrat se vprašamo, zakaj do pogostih okvar prihaja in kdo ter kako dela z napravami. **Vzdrževanje je del proizvodnje in proizvodnja je del vzdrževanja.**

Za neprestan nadzor, hitre odločitve in koordiniranje imamo na obeh lokacijah, v jeklarni in valjarni, izmenske vodje proizvodnje, ki so neposredno podrejeni mojemu pomočniku, univ. dipl. ing. Branku Strmoletu. To je vsa vodstvena ekipa profitnega centra, na nižjih ravneh se z delovodji začno že čiste izvedbene ravni.

Iz same organiziranosti je razvidno, da naš profitni center načeloma ne nastopa na zunanjem trgu, kajti osnoven cilj je preskrbovati predelovalna profitna centra s poceni vložkom ob pravem času. Tako bomo morali strniti napore v ekonomsko učinkovito predelavo naše osnovne surovine – jeklenega odpadka, v tri glavne izdelke: **Slab, neobrezan toplovaljan trak, neobrezano toplovaljano ploščo.**

S selitvijo odgovornosti na nižje ravni želimo vzpodbuditi podjetniško logiko in razmišljanje na vseh ravneh. Dobro se zavedamo, da večina naših sodelavcev doma zelo gospodarno »posluje«, in ne vidim razloga, zakaj teh večšin ne bi uporabili tudi v našem podjetju.

V proizvodnem smislu moramo začeti funkcionirati kot celota, kajti le usklajeno delovanje jeklarne in valjarne nas lahko popelje do uresničitve vizije, ki je naslednja: **VISOKO PRODUKTIVEN, OKOLJU IN ZAPOSLENIM PRIJAZEN PROFITNI CENTER.** To je smer, v katero se podajamo. Zavedam se, da je večino ljudi strah in imajo odpor do sprememb. Vendar je prav od te večine odvisno, ali bomo na cilj vsi skupaj prispeli. Vsaka sprememba prinese nove zahteve, za uresničitve katerih so potrebni novi, še večji napor. Prepričan sem, da smo vsemu temu lahko kos, kajti ne vidim nobene posebne razlike med jeseniškim jeklarjem ali valjalcem ter evropskimi konkurenti. Še več, prepričan sem celo, da smo v marsikaterem pogledu celo boljši, vendar se v svoji skromnosti tega ne zavedamo. V nas so velike zmožnosti in skrite rezerve, ki nas bodo popeljale na vidno mesto v evropskem merilu.

Direktor profitnega centra vroča predelava:
Slavko Kanalec, univ.dipl.ing.

ACRONI PRVIČ ZAKLJUČIL LETO Z DOBIČKOM

S to novico je glavni direktor Acronija, prof. dr. Vasilij Prešern, seznanil novinarje na novinarski konferenci, ki jo je Acroni organiziral 20. decembra 2000.

Na novinarsko konferenco so bili povabljeni novinarji dnevnih in lokalnih časopisov, televizijskih hiš in radijskih postaj. Konferenco je vodila svetovalka uprave SŽ, Irena Peterlin. Člani uprave SŽ dr.

Z novinarske konference.

Matic Tasič, prof. dr. Vasilij Prešern in Tibor Šimonka ter člani posloводства Acronija Ljubo Osovnikar, Branko Banko in Polonca Marjanovič so jim predstavili poslovanje Koncerna Slovenskih železarn in Acronija v letu 2000 ter načrte za leto 2001.

Dr. Matic Tasič, predsednik uprave SŽ, je spregovoril o projektu prestrukturiranja SŽ in procesu privatizacije, kjer se bo potrebno najprej znebiti lastništva države in poiskati pomembne strateške partnerje – proizvajalce jekla v svetu. Tečejo tudi dejavnosti za preimenovanje Slovenskih železarn v Holding Slovenija jeklo, kar pomeni spremembo vsebine in oblike družbe. To naj bi bil uspešen holding, ki bi posloval z dobičkom in po sodobnih načelih.

Prof. dr. Vasilij Prešern je poudaril, da so za dobre rezultate in rekordno proizvodnjo v Acroniju zaslužni vsi zaposleni, zato smo v preteklem letu začeli z nagrajevanjem izjemnih rezultatov. Poslovni rezultat smo v primerjavi z lanskim letom izboljšali in leto zaključili z čistim dobičkom nekaj sto milijonov tolarjev. Vse napovedi pa kažejo, da se bodo takšni trendi nadaljevali tudi v letu 2001. Še naprej bomo investirali v nove naprave, ekologijo in boljše delovne pogoje. Tragična nesreča, ki se je zgodila lani, je pustila posledice. Več pozornosti smo začeli namenjati varnosti pri delu. Podoba podjetja se je spremenila. Obrati so urejeni, počiščeni, nameščene so opozorilne table in zavarovana najbolj nevarna mesta. Poklicni gasilni in reševalni službi smo nabavili nov rešilni avto. Odsotnost zaradi nesreč je bila v letu 2000 za eno tretjino manjša kot v prejšnjih letih. Prednost bodo tudi v prihodnje imeli ekološki projekti, predvsem reševanje problematike jeklarske žilindre, ki je zelo moteča za zaposlene in kraj.

Na koncu je Tibor Šimonka še dodal, da smo izkoristili že veliko notranjih rezerv. Ker v prihodnjih letih ne moremo pričakovati konjunktura, bo potrebnih veliko naložb v posodobitev proizvodnih naprav. Le tako bomo ostali konkurenčni.

Novinarje je zanimalo, če so že znani strateški partnerji, koliko bo dobička ter rušenje objektov aglomeracije, ki ga je finančno omogočil Acroni. Srečanje se je nadaljevalo ob zdravici prihajajočemu letu in prijateljskem kramljanju, kjer smo slišali veliko pohval glede vidnih sprememb v poslovanju Acronija. Veliko novinarjev je pohvalilo tudi naše Novice, saj jim pomenijo dodaten vir informacij o tekočem dogajanju v Acroniju.

L.M.

GOSPODARSKI NAČRT ZA LETO 2001

V zadnjem kvartalu lanskega leta so potekale številne dejavnosti, ki so nam omogočile izdelavo gospodarskega načrta za leto 2001.

Naš osnovni cilj je poslovanje z dobičkom v višini 300 milijonov tolarjev. Za doseg tega cilja pa bo potrebno, da jeklarna izdela 275.000 ton slabov. Mesečno naj bi v povprečju prodali 18.350 ton naših izdelkov in zanje iztržili 2.898 milijonov tolarjev, od tega 62 odstotkov v izvozu. Načrtovana mesečna struktura prodaje je sledeča: nerjavnih jekel naj bi prodali 3.350 ton, 7.060 ton je načrtovana prodaja elektro pločevine, 1.280 ton predstavljajo jekla za poboljšanje, 475 ton naj bi bilo konstrukcijske legirane pločevine, preostalo pa naj bi bila maloogljikna ter navadna konstrukcijska pločevina.

Stroški materiala, energije in storitev morajo biti nižji od 76 odstotkov celotne vrednosti prodaje, stroški dela pa lahko zanašajo 12,85 odstotkov realizacije. Izpleni načrtovani so nekoliko višje od doseženih v letu 2000, prav tako pa načrtujemo, da bomo še nekoliko zmanjšali specifično porabo energetskih medijev in pomožnih materialov. To nam bodo omogočile tudi naložbe, ki jih precej smelo načrtujemo. Zanje bomo namenili 1.864 milijonov tolarjev, začeli pa bomo tudi z naložbo v povečanje proizvodnje elektro pločevin. Ta naložba naj bi bila financirana s pomočjo dolgoročnih posojil. Načrtujemo, da bodo zaloge surovin in medfaznih izdelkov enake tistim iz leta 2000, zmanjšal pa naj bi se obseg kratkoročnih posojil zaradi dokapitalizacije posojil z državno garancijo.

Za doseg teh rezultatov pa bo potrebno vložiti veliko truda vseh zaposlenih.

Direktorica Ekonomike
Polonca Marjanovič

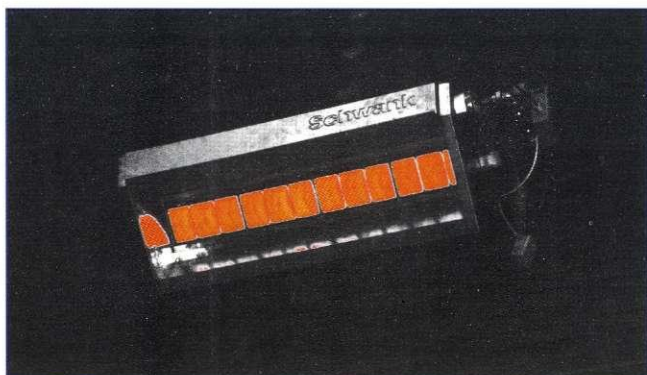
BOLJŠI DELOVNI POGOJI ZA ZAPOSLENE V PDP

Z obratovodjem, dr. Slavkom Ažmanom, smo se sprehodili skozi najstarejši obrat Acronija - Predelavo debele pločevine (PDP). Tega dejstva pa kmalu ne bo več mogoče ugotoviti. V zadnjih mesecih se je videz obrata precej spremenil. Izboljšali so se tudi delovni pogoji.

Tudi streho bomo popravili.

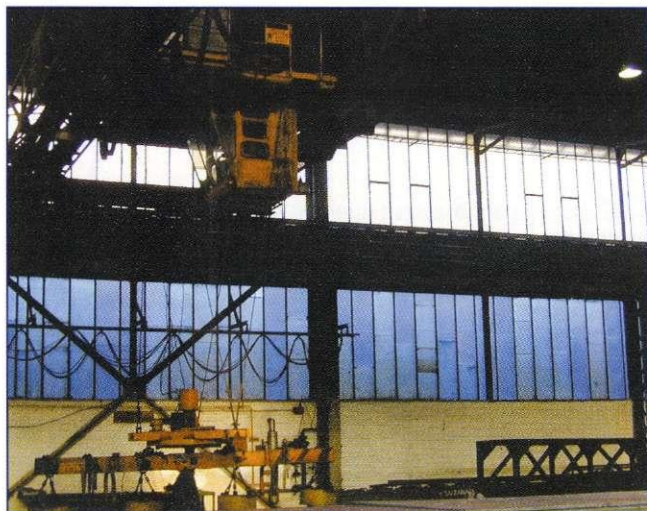
Pa pojdimo kar po vrsti. Najpomembnejša pridobitev v mrzlih zimskih mesecih je ogrevanje delovnih mest. Sevalom, ki so nameščena nad delovnimi mesti, se bo moral kmalu umakniti še

Sevala ogrevajo delovna mesta v nekaterih oddelkih PDP.

zadnji sod. Rezultati so dobri. Poleg zadovoljstva zaposlenih je ogrevanje koristno za naprave. Prav v zimskih mesecih je bilo v prejšnjih letih zaradi podhlajenih naprav veliko lomov, na OTOP-u je večkrat zmrznila voda. Projekt je bil polovično izveden že v lanskem letu, v letošnjem letu pa bodo z nameščanjem seval nadaljevali.

Prepih so skoraj popolnoma odpravili. Zasteklili so severno steno

Na severni steni hale je pločevino v oknih zamenjalo armirano steklo.

obrata in s tem pridobili veliko svetlobe. Razbita stekla bodo sproti zamenjali. Velika pridobitev so tudi štiri avtomatska vrata na odpremi.

Popravo tlaka v zahodnem delu proizvodne hale.

V zahodnem delu hale so začeli z obnavljanjem tal. Delo je zelo obsežno. Izračunali so, da bo treba obnoviti dobrih 4000 kvadratnih metrov. S popravilom tal bodo nadaljevali za pečo Drever.

To pa še ni vse. Spomladi bo v obrat nameščen nov peskarski stroj, ki bo občutno zmanjšal prašenje in prenašanje plošč z žerjavom. Nerjavno ploščo zdaj kar 27-krat preložijo preden pride do odpreme, če je dolgo skladiščena v obratu, pa jo morajo ponovno lužiti. Še v tem letu bodo urejene tudi garderobe, stranišča in kopalnice v obratu.

L.M.

PROIZVODNA PROBLEMATIKA ZA MESEC DECEMBER 2000

December je mesec, v katerem praktično vsi naši kupci zmanjšujejo proizvodnjo, zmanjšujejo zaloge v skladiščih in opravljajo inventure. Zaradi tega je bilo tudi bistveno manjše povpraševanje po naših izdelkih, kar se je izražalo v manjši odpremi in nekoliko manjši proizvodnji. Tudi v Acroniju smo proti koncu meseca ustavili proizvodnjo in izvedli redno letno inventuro surovin polproizvodov, končnih izdelkov in pa rezervnih delov.

V decembru je znašala skupna proizvodnja končnih izdelkov 16.343 ton, kar je 101 odstotek operativnega načrta, od tega 2.484 ton nerjavne pločevine. Odpremili smo samo 12.644 ton, od tega 1.121 ton nerjavnih izdelkov.

V **Jeklarni** so vliili 22.270 ton slabov, kar je 2 odstotka nad načrtovanim. Skupno je elektroobločna peč mirovala 114 ur v času visoke tarife. Daljši zastoji so bili zaradi remonta sten peči (38 ur), zaradi prodora na kontilivu (13 ur), popravila sevalne zaščite VOD naprave (14 ur) in menjave srca oboka EO peči (4 ure). Izplen je bil v decembru za 0,75 odstotka nad načrtovanim predvsem zaradi boljše kakovosti slabov in manjše porabe kisika v EOP ter kakovostnega vložka. Specifična poraba električne energije je bila za 39 kWh na tono slaba nižja od načrtovane v gospodarskem načrtu. Poraba grafitnih elektrod na tono slaba je znašala 2,80 kilogramov, kar je kar za 0,57 kilogramov manj od načrtovane.

V obratu **Vroča valjarna** so izvaljali 20.660 ton, kar je 6 odstotkov manj od operativnega načrta, zlasti zaradi nekaj večjih zastojev. Največ zastojev je bilo zaradi okvare krčilnega ogrodja (41 ur), popravila hladnega navijalnika (15 ur) in pa okvare kompresorja za komprimiran zrak (8 ur). Izvedena so bila tudi remontna dela ob koncu meseca, ko je valjarna mirovala 5 dni. Skupni izplen Vroče valjarne je znašal 89,7 odstotkov, kar je samo za 0,50 odstotka nižje od načrta.

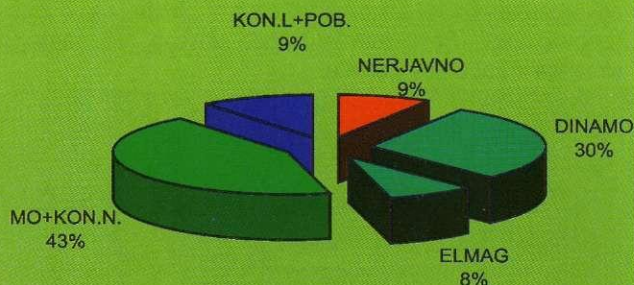
V **Finalizaciji TVT** so izdelali 2.465 ton, kar predstavlja 103 odstotke operativnega načrta in dosegli 86,0 odstoten izplen. Izplen je nižji od načrtovanega za 0,73 odstotka.

Obrat **Predelava debele pločevine** je izdelal 5.720 ton izdelkov, kar je v okviru visoko načrtovanega operativnega načrta. Večje okvare so bile na stiskalnici (23 ur), zlom kardana in valjčnice na ravnalnem stroju MDS (16 ur) in zlom valjčnice na peči Drever (24 ur). Izplen v decembru je bil za 0,32 odstotka nižji od načrtovanega predvsem zaradi neustreznih dolžin slabov (valjanje neustreznih slabov). Specifične porabe so v okviru načrtovanih.

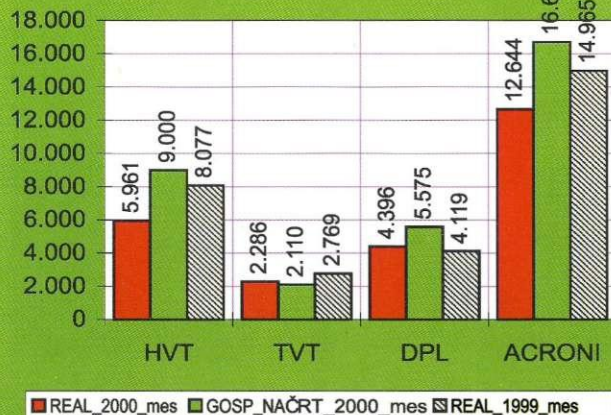
Hladna valjarna je izdelala 8.157 ton, kar je 1 odstotek nad načrtom. Večjih zastojev ni bilo. Uspešno je bil izveden letni remont linije za žarjenje in luženje nerjavne pločevine. Zamenjan je bil tudi del žerjavne proge v lužilnici. Ob koncu meseca je prišlo do okvare regeneracije. Izplen Hladne valjarne je bil v decembru 87,4 odstotka, kar je za 1,0 odstotek več od predvidenega po gospodarskem načrtu. Prav tako je nižja od načrtovane specifična poraba električne energije za 3 kWh na tono in zemeljskega plina za 8 m³ na tono proizvodnje.

POSLOVANJE V DECEMBRU :

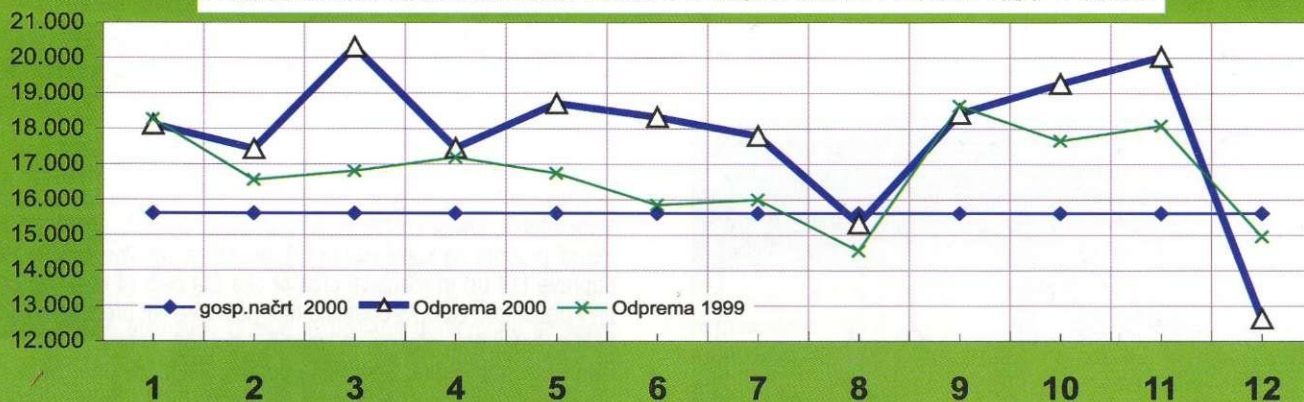
MESEČNA PRODAJA v % po SKUPINAH JEKEL

PRIMERJAVA MESEČNE ODPREME Z NAČRTOM IN LETOM 1999

PRIMERJAVA MESEČNE ODPREME Z NAČRTOM IN LETOM 1999 v tonah

Livni žerjav v Jeklarni - velikan med žerjavi.

Leto 2000 je bilo za proizvodnjo in poslovanje Acronija uspešno. V vseh obratih je bila dosežena višja proizvodnja in boljši izplen kot v predhodnem letu.

Jeklarna je izdelala kar 275.422 ton vlitih slabov, kar je za 14.864 ton več kot v predhodnem letu. Gospodarski načrt so presegli kar za 18,5 odstotka. V Vroči valjarni so dosegli prav tako dobre rezultate kot jeklarji, saj je proizvodni rezultat medsebojno odvisen. Samo kakovostno izvaljani toplo valjani kolobarji in debela poločevina v zahtevanih količinah in rokih dajejo pogoje za uspešno delo končnih obratov in s tem zadovoljstvo kupcev. Delavci Predelave debele pločevine so gospodarski načrt presegli za 3,5 odstotka in dosegli skupno proizvodnjo končnih izdelkov 67.865 ton. Z novimi naložbami v opremo se bodo postopno postavili boljši pogoji za delo, večjo produktivnost, kakovost izdelkov in znižanje stroškov proizvodnje. V obratu Hladna valjarna so se v letu 2000 prizadevali predvsem povečati produktivnost na agregatih, ki predstavljajo ozka grla. S tem so dosegli proizvodnjo končnih izdelkov 112.837 ton, kar je za 13,1 odstotka več od predvidenega v gospodarskem načrtu.

V letu 2000 smo v Acroniju izdelali 216.819 ton končnih izdelkov. Načrt smo presegli kar za 15,7 odstotka. Za ta uspeh čestitam vsem zaposlenim v naši družbi. Ti proizvodni rezultati bodo osnova za načrtovanje za leto 2001, v katerem nas čakajo še večji izzivi. Načrtovana proizvodnja končnih izdelkov za letošnje leto je 220.375 ton s še nižjimi stroški predelave. Prepričan sem, da bomo s skupnimi močmi ta zahtevni načrt za leto 2001 dosegli in tudi presegli.

Tehnični direktor
Branko Banko, univ.dipl.ing.

ZAVAROVNAJE ODGOVORNOSTI

Na osnovi analiz, ki so bile izdelane za zadnja štiri leta, je bilo ugotovljeno, da je način zavarovanja odgovornosti, ki smo ga imeli v Acroniju (sorazmerno visoke odškodnine) v neki meri celo spodbujal poškodbe pri delu. Zato smo se določili, da v letu 2001 spremenimo obseg zavarovanja odgovornosti.

Nespremenjeno ostaja zavarovanje za poškodbe, ki imajo za posledico bolovanje nad 30 dni. Za poškodbe, kjer je bolovanje krajše od 30 delovnih dni, pa bo v prihodnje odškodnina v višini 2.000 SIT na dan plačana iz sredstev podjetja in ne iz naslova odgovornostnega zavarovanja pri Zavarovalnici Triglav.

Način prijave poškodb in vlaganje zahtevkov pri referentu za zavarovanje pa ostaja nespremenjeno.

Polonca Marjanovič

PRIJAVA IZREDNEGA DOGODKA

Poslovodstvo je sprejelo navodila o prijavljanju izrednih dogodkov, ki je namenjeno in obvezujoče za vse zaposlene predvsem z namenom, da se hitro in sistematsko obvešča odgovorne osebe ter nato hitro in strokovno pristopa k odpravljanju posledic in vzrokov za take dogodke. Izredni dogodki so vse nesreče pri delu ali pojavi, ki bi lahko imeli za posledico nesrečo pri delu, vsi pojavi pri delu, ki bi lahko imeli za posledico večjo materialno škodo ali je ta materialna škoda nastala, in pa posamezne razmere na delovnem mestu, ki bi lahko povzročile poklicne bolezni. Med izredne dogodke spadajo seveda tudi pojavi odtujitve ali namernega poškodovanja lastnine Acronija ali delavcev v našem podjetju ter ostali pojavi, ki se smatrajo kot težja kršitev na delovnem mestu.

Vsakdo je dolžan obvestiti svojega neposrednega vodjo dela o izrednem dogodku, ta pa v skladu z navodilom ukrepa in izpolni obrazec PRIJAVA IZREDNEGA DOGODKA.

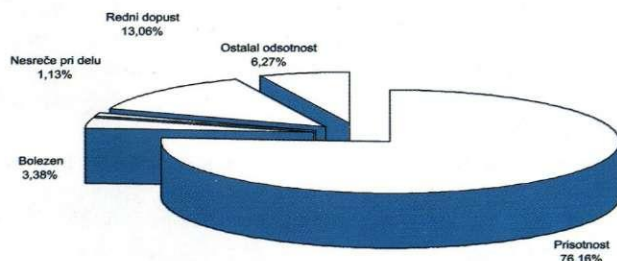
Obrazci so vezani v knjige, ki vsebujejo na notranji strani platnic navodilo. Nahajajo se pri neposrednih vodjih dela (delovodje, operaterji) v proizvodnji in tehničnih storitvah.

V nekaterih službah zaradi pogojev dela oz. majhne verjetnosti pojavov izrednih dogodkov knjige še niso v uporabi, jih je pa možno dvigniti na ekonomatu.

Navodilo o prijavljanju izrednih dogodkov je objavljeno na Acronijevem intranetu (informacije po oddelkih – kadrovska služba – navodila).

Tehnični direktor
Branko Banko, univ.dipl.ing.

KADROVSKA GIBANJA V DECEMBRU ODSOTNOST

Decembra 2000 je bila odsotnost za nekaj več kot odstotek manjša kot v istem obdobju leto prej. Tudi odsotnost zaradi bolezni je bila nekaj manjša, odsotnost zaradi poškodb pri delu pa malenkost večja. Skupna odsotnost glede na ostale mesece je večja zaradi praznikov in precejšnjega števila rednih dopustov.

Ivanka Mavri

JUBILANTI DELA

10 let:	VITOMIR PODLIPNIK	JEKLARNA
30 let:	JOŽE MEDVED	JEKLARNA
	LUDVIK NEMEC	JEKLARNA
	TOMAŽ SAVINŠEK	JEKLARNA
	JOSIP STEČUK	JEKLARNA
	MATJAŽ KRMELJ	VROČA VALJARNA
	FANI KOS	HLADNA VALJARNA
	JOŽE POLAK	HLADNA VALJARNA
	ALOJZ STOJKO	HLADNA VALJARNA
	ALOJZ BEC	PRED. DEB. PLOČ.
	DUŠAN KRŽIŠNIK	PRED. DEB. PLOČ.
	ZDRAVKO HANŽEK	TEHNIČNE STORITVE
	JOŽE ZUPANČIČ	TEHNIČNA KONTROLA
	MARJAN LAH	KADROVSKA SLUŽBA

Iskreno jim čestitamo!

GIBANJE POŠKODB PRI DELU

V mesecu decembru se je pripetilo 16 poškodb pri delu. Poškodovanci so bili zaradi posledic teh poškodb in posledic poškodb v preteklosti odsotni z dela 311 delovnih dni, to je dobrih 19 dni na eno poškodbo. Zaradi poškodb je bilo dnevno odsotnih z dela 14 zaposlenih.

V obdobju od 1. januarja do 31. decembra 2000 se je v Acroniju pripetilo 165 poškodb pri delu. Poškodovanci so bili zaradi tega

ENOTA	Število poškodb	% poškodb na stalež	F2	Število izg.dni	G1
Jeklarna Bela	5	1,52	112	44	1,0
Vroča valjarna	1	0,45	33,2	25	0,8
Hl. valjarna Bela	5	1,62	117,5	123	2,9
Predelava deb. pločevine	3	1,75	128,6	55	2,4
Tehnične storitve	2	1,49	109,1	64	3,5
Uprava in strok. službe	0	0	0	0	0,0
Acroni skupaj:	16	1,11	82,9	311	1,6
Acroni jan. - december 00	165	11,3	66	3239	1,3
Acroni jan. - december 99	167	11,3	65,41	4728	1,9

odsotni z dela 3239 delovnih dni. Povprečno je bilo zaradi poškodb mesečno izgubljenih 270 delovnih dni oziroma je bilo dnevno odsotnih z dela 12 zaposlenih. V enakem obdobju leta 1999 je bilo 167 poškodb pri delu, poškodovanci pa so болоvali 4728 delovnih dni. Z dela je bilo dnevno odsotnih 18 zaposlenih.

Milan Lužnik

INTERVJU

Igor Pust: "MOŽNOSTI ZA PRODAJO IZDELKOV IZ KROJENE PLOČEVINE JE VELIKO"

Igor Pust, rojen 3.3.1958 na Jesenicah, je po poklicu metalurški tehnik. Leta 1977 se je zaposlil v Železarni Jesenice, v Hladni valjarni Bela kot kontrolor. Leta 1987 se mu je ponudila priložnost,

da se zaposli na ERC-u. Računalništvo ga je že takrat zanimalo, zato je ponudbo tudi sprejel. Najprej je opravljal delo operaterja, nazadnje pa je bil programer. Julija 1994 je prišel v Acroni na delovno mesto programer NC, najprej začasno, kasneje pa za stalno. Na tem delovnem mestu je še danes. V prihodnosti mu bodo zaupane zahtevnejše in odgovornejše naloge vodje oddelka za krojenje - pločevine

namreč. Oddelek bo razširil svojo ponudbo, v teku pa je tudi naložba. Z njim smo se pogovarjali o delu, ki ga opravlja z veliko mero odgovornosti. Igor Pust pa je zelo dejaven tudi v prostem času. In tudi o tem je tekla beseda.

Na delovnem mestu programer NC ste že dobrih šest let. Ali nam lahko predstavite svoje delo? Kje se uporabljajo ti izdelki?

Za uspešno delo je potrebno nekoliko znanja metalurgije in poznavanje računalništva. Izkušnje, ki sem jih pridobil v Hladni valjarni kot metalurški tehnik in kot operater ter programer na ERC-u, mi tukaj zelo koristijo. Včasih nas je bilo več zaposlenih na oddelku. Ostali smo trije. Delo je bilo drugače organizirano, lahko bi rekel bolj specializirano. Sedaj obdelava naročilo le dva, to delo pa vključuje: sprejem naročila, izdelavo načrta, kalkulacijo, programiranje na računalniku (navodila za pomik numerično krmiljenega (NC) stroja, da izreže določene oblike z najboljšim izkoristkom), naročilo materiala in vodenje priročnega skladišča. Izračunati je potrebno tudi vse parametre, da se lahko obračunajo stroški izdelave. Ne predstavljam si tega dela brez pomoči računalnika. Sodelavka poskrbi, da so podatki za odpremo točni in vnešeni v informacijski sistem podjetja. Pomembno pa je tudi delo rezalcev, ki morajo biti dobro strokovno usposobljeni za rezanje zahtevnih oblik. Stroji so stari že 18 let, prav toliko delovnih izkušenj ima nekaj rezalcev. Naše izdelke uporabljajo v strojogradnji (npr. SCT) in podobna podjetja, obrtniki, orodjarji. Veliko razrezov opravimo tudi za naprave v Acroniju, ki jih pri nas naročajo obratna vzdrževanja. Tu gre za kratke roke. Nemalokrat prekinemo načrtovano proizvodnjo zato, da lahko ustrezemo vzdrževalcem.

Po novi mikro organizaciji ste predvideni za vodjo oddelka za krojenje, predvidena pa je tudi širitev oddelka. Eden od razlogov za razporeditev na novo delovno mesto je tudi pomoč prodajnemu oddelku pri pridobivanju kupcev oziroma naročil. Katere stvari pa bo še potrebno spremeniti?

Vse je povezano z nabavo novega rezalnika. Če bo projekt uresničen (trenutno izbiramo dobavitelja), bomo skupaj s prodajo

začeli z akcijo pridobivanja več naročil, tako da bomo kupcem predstavili naše možnosti, kako in kaj se da narediti, po kakšni ceni in v kolikšnem času. Sedaj je naročil dovolj. Težavo pa predstavljajo dobavni roki, ki so običajno zelo kratki. Vseh vrst pločevine ne moremo imeti vedno na zalogi. Včasih je na ustrezno potrebno počakati mesec ali več. Spremeniti in uskladiti bo potrebno tudi ceno naših izdelkov, ki je sedaj maloprodajna. Dogovori s prodajo že potekajo. Tudi plošče, ki dimenzijsko ne ustrezajo in se prodajo po nižji ceni ali pa celo vrnejo v Jeklarno kot odpadke, bi pri nas koristno porabili in iz njih izdelali kakovostne krojene izdelke, ki bi jih lahko prodali po običajni ceni. Povečanje števila zaposlenih na oddelku ni predvideno. Razširili bomo ponudbo na tržišču.

Večkrat ste omenili nabavo novega rezalnika. Ali bo to velika pridobitev za vaš oddelek?

Rezalniku, na katerem režemo nerjavno pločevino, bijejo zadnje ure. Če ne bi imeli tako sposobnih vzdrževalcev, predvsem v oddelku RTA, bi ga lahko že odpeljali med staro železo. Z novim rezalnikom se bo naša ponudba na trgu izboljšala, bolj bomo konkurenčni. Omogočal bo rezanje nerjavnih plošč jekla do 80 milimetrov, krojenje konstrukcijskih jekel, ki jih je potrebno obrezati tako, da so že pripravljena za varjenje (poševni rez), rezi bodo lepši. Nismo se še odločili, ali bo podvodno ali suho rezanje, v obeh primerih pa bo potrebno upoštevati vse zahteve za varstvo zdravja delavcev in okolja. Vsekakor bo to naložba, ki se bo povrnila v zelo kratkem času, ker bomo lahko krojili kakovostne izdelke iz nerjavnih plošč. Zdaj smo tovrstna naročila prisiljeni zavračati, ker je plazemski rezalnik v celoti zaseden z obrezovanjem nerjavnih plošč za redna naročila.

Kakšna je razlika med krojenjem in rezanjem?

Čeprav gre v obeh primerih za rezanje, govorimo o krojenju takrat, ko iz plošče izrezujemo različne oblike, o rezanju pa govorimo, ko valjano ploščo le obrežemo na predpisano dolžino ali širino.

Izdelali ste tudi program za kalkulacije.

Res je. Program, ki sem ga izdelal zato, da sem sodelavcem in sebi olajšal delo, se uporablja v našem oddelku od leta 1997. Z oddelkom Informatika smo se domenili, da bodo program končno vključili v informacijski sistem Acronija. Ko bo to steklo, bo mogoče podatke, ki jih dnevno vnašamo, uporabiti tudi za druge namene, predvsem pa jih ne bo treba večkrat vnašati.

Ker je bilo govora o plazemskem rezalniku, še morda pojasnilo kaj je to plazma:

Fiziki imenujejo plazmo kot 4. agregatno stanje. Vsi poznamo tri (trdo, tekoče in plinasto). Če ledu dodajamo energijo dobimo vodo, če jo vodi pa paro.

Z dovajanjem dodatne energije plinu pride do njegove ionizacije, s tem pa postane plin električno prevoden. Električno prevoden ioniziran plin pa imenujemo plazma. Plazma, ki doseže temperaturo tudi do 30.000 stopinj celzija, izstopa z veliko (nadzvočno) hitrostjo iz šobe gorilnika na ploščo in jo reže s taljenjem. Hrup, ki nastaja zaradi velike hitrosti, je lahko odpravljen tako, da se reže pod vodo. Pri tem se v vodi zadržijo tudi strupeni prašni delci niklja in kroma.

Bistvena razlika med avtogenim in plazemskim rezanjem je, da pri prvem material odgoreva pri drugem pa se tali. Pri suhem - avtogenem rezanju nastajajo velike količine prahu, zato je potrebno urediti dobro odsesavanje in filtriranje.

Za računalnikom presedite najbrž veliko časa tudi doma. Na internetu imate svojo spletno stran, kjer ste predstavili svoje delo in obrat Predelava debele pločevine.

V prejšnjo predstavitev Acronija na internetu ni bil vključen naš obrat. Ko sem spraševal zakaj, sem dobil odgovor, da pripravljajo

novo predstavitev. Internet je okno v svet. Treba ga je izkoristiti kar se le največ da. Je praktično že v vsaki vasi, zato sem se odločil in na svojem strežniku predstavil obrat Predelava debele pločevine. Vendar pa se z internetom ne ukvarjam več toliko. Sin, ki študira v Mariboru, mi je odnesel računalnik, in zdaj sem tako rekoč »bos«. Za internet sem izdelal tudi svojo spletno stran (www.telesat.si - Jeseniška konferenca), izdelati pa sem jo pomagal še kakšnemu prijatelju.

Ste tudi član Nadzornega odbora občine Jesenice.

To mi vzame tudi veliko prostega časa. Pred vsako sejo je potrebno preštudirati veliko gradiva. Na srečo imam nekoliko znanja tudi iz računovodstva in se tako lažje prebijem skozi goro števil. Funkcija je zelo odgovorna in tudi naporna, saj gre za nadzor nad premoženjem občine in porabo proračunskih sredstev.

Ali vam potem sploh ostane še kaj prostega časa?

Nekaj še. Ko mi čas dopušča, se podam v planine, predvsem Karavanke in sredogorje Julijskih Alp, v skale pa ne grem. Včasih sem zabrenkal na kitaro, zdaj pa bolj poslušam glasbo. Tudi hokeja ne igram več. Raje imam badminton. Zaradi poškodb »po tretji osebi« je boljše, če imaš nasprotnika za mrežo.

L.M.

EKOLOGIJA

JEKLARSKA ŽLINDRA

Zmanjšanju emisij prašnih usedlin jeklarske žlindre se v zadnjem času posveča precej pozornosti. Večkrat ste o tem lahko brali tudi v Novicah. V letu 1999 so potekale intenzivne raziskave za postopek granuliranja tekoče jeklarske žlindre. Rezultati s poskusno napravo so bili zadovoljivi, vendar zaradi časa in velike naložbe k izgradnji industrijske naprave za granulacijo nismo pristopili. Tako smo se v letu 2000 odločili za drugo rešitev.

Jeklarski žlindri, ki ni prostorsko stabilna, smo začeli dodajati BORAX. BORAX je sredstvo, ki ni ekološko oporečno in se doda v prej omenjeno tekočo žlindro zato, da ta postane prostorsko stabilna. Pozitivni učinki so naslednji: žlindra je prostorsko stabilna, zato je manj prahu v obratu in jo je lažje prevažati; delo je ob ustreznih navodilih varno.

V teku pa so tudi preiskave in analize posameznih vrst žlindre, ki nastanejo pri tehnološkem postopku izdelave jekla na elektroobločni peči in vakumski napravi, z vidika »izluževalnih lastnosti« v vodi in kemične sestave zaradi možnega vpliva na okolje pri deponiranju. Preiskave in analize izvajajo ustrezne zunanje ustanove, ki pripravljajo tudi tehnološko tehnično dokumentacijo. Investicijski projekt »Celostna rešitev problematike jeklarske žlindre« bo po tem, ko bo izbran najustreznejši tehnološki proces in izdelan terminski načrt, predstavljen na poslovodstvu družbe Acroni.

Čeprav so se delovni pogoji v obratu Jeklarna že precej izboljšali, pa bo potrebno še veliko vložiti v ekologijo. Vsakdo želi delati v zdravem okolju, obvezujejo pa nas tudi zakoni.

Marjan Mencinger

VARUJMO NARAVO

Okoljska politika je tisti del gospodarske, raziskovalne, kulturne, zdravstvene in razvojne politike, ki z naravnih in družbenih vidikov usklajuje odnose med človekovimi dejavnostmi in okoljem. Cilj te politike je varovati naravo kot vir življenja in nacionalno bogastvo, zaščititi pa tudi prebivalstvo, ki živi tako po naravnih kakor po družbenih zakonitostih razvoja.

Nobene dejavnosti ni, ki bi ne bila navezana na naravo, ker vsi

dihamo zrak, potrebujemo vodo, materialne vire in prostor, v katerem živimo. Vemo pa, da vsi ti življenjski viri in okviri niso neskončni in nepokvarljivi, celo ogroženi so prav s človekovimi posegi. Prisivajal si je vedno večji del narave. Posegel je v živo naravo, tla, vodovje in kamninsko bogastvo ter vpliva celo na vreme. Skuša si primerno urediti okolje, da bi si zagotovil življenjske vire. Toda z napredkom prihajajo tudi nezgode, bolezni, degradacije narave in ekonomske izgube. Številne bolezni so nastale v onesnaženem ali ogroženem okolju. Sedaj si moramo predstavljati, kakšno bo življenje v naslednjih desetletjih: zdrava voda in hrana bosta še naprej osnovna življenjska vira, ker je tako urejen človekov in živalski organizem. Energija in proizvodnja mnogih izdelkov bosta prav tako pomembni. Zmanjšati moramo uporabo strupov in nevarnih sredstev, ki jih poznamo. Prav tako

Obrežja potokov in rek »krasi« plastična navlaka.

moramo zmanjšati vse izgube pri porabi energije in materialov ter človekovih aktivnostih. Ker smo največji onesnaževalci prav ljudje, se bomo v prihodnje morali tega bolj zavedati, tako v domačem okolju kot na delovnih mestih. Ohranjanje narave je najpomembnejše za preživetje nas, živali in rastlin.

Andreja Purkat

TRŽIŠČE JEKLA

SEJEM EUROBLECH 2000 HANNOVER

V Hannovru je bil v dneh od 5. do 9. decembra 2000 specializirani mednarodni sejem za tehnologijo in predelavo jekla, Euroblech 2000, na katerem je Acroni že tretjič samostojno razstavljal. Sejem je vsaki dve leti, tako da bo prihodnji sejem spet jeseni leta 2002.

Slovenijo je zastopalo šest razstavljalcev, kar je enkrat več kot pred dvema letoma. Poleg Acronija so se na sejmu samostojno predstavila še naslednja podjetja: Rotomatika Spodnja Idrija, Rotos Idrija in LIV Stroj Rogašovci. Acroni je razstavljal skupaj s podjetjem SUZ Jesenice in Domel Železniki.

Sejem je specializiran za tehnologijo in predelavo jekla, kar pomeni, da se na njem predstavljajo pretežno podjetja, ki so predelovalci jekla. Neposrednih proizvajalcev jekla je bilo tudi letos malo (Voest Alpine, Thyssen Krupp Stahl, Nova Hut, Huta Florian, Böhler, Rautaruuki).

Obisk na lanskem sejmu je bil nekoliko manjši kot na prejšnjem.

Razlog za to je v tem, da je bil termin sejma prestavljen iz oktobra na december, ker je v poletnih mesecih potekal EXPO 2000. Odziv podjetij, ki so se zanimala za naše proizvode, je bil dokaj pozitiven. Veliko je bilo povpraševanja po nerjavnih jeklih, legiranih jeklih in ogljikovih jeklih, ki so tudi v našem proizvodnem programu. Opazno večje je bilo povpraševanje po pocinkani pločevini, ki pa je Acroni ne proizvaja. Obiskovalci našega razstavnega prostora so dobili zadovoljive informacije o naših proizvodih in Acroniju na splošno. Vzpostavljeni stiki med Acronijem in možnimi kupci se že kažejo v povpraševanjih, ki prihajajo na prodajni oddelek.

Na sejmju EUROBLECH je bilo živahno.

Udeležba na takšnem sejmju je pomembna, prav tako pa je koristno tudi, da Acroni razstavlja skupaj s podjetji iz koncerna Slovenske železarnice oziroma z predelovalci našega jekla.

Janka Noč

IZ SVETA JEKLA

JEKLO SE UVELJAVLJA TUDI V STANOVANJSKI GRADNJI

Že dolgo je znano, da se pri najvišjih zgradbah kot nosilna konstrukcija uporablja jekleno ogrodje. V zadnjem času pa se v razvitem svetu (v severni Ameriki, zahodni Evropi, Avstraliji in na Japonskem) jekleno ogrodje vse bolj uveljavlja tudi pri montažni gradnji eno- ali večdružinskih stanovanjskih hiš.

jeklene konstrukcije stanovanjske hiše.

led stanovanjske hiše z jekleno nosilno konstrukcijo.

Ameriški institut za jeklo in železo (AISI) napoveduje, da bo jeklena nosilna konstrukcija v prihodnjih petih letih uporabljena v 25 odstotkih vseh novih družinskih stanovanjskih hiš v ZDA.

Jeklene konstrukcije so v primerjavi z lesenimi trikrat lažje in imajo

trikrat večjo nosilnost. Zaradi večje nosilnosti jeklenih konstrukcij je mogoče premostiti velike razpone brez vmesnih podpor, zato ne potrebujejo notranjih nosilnih sten, pregradne stene pa se lahko poljubno postavljajo. Druge prednosti teh hiš so hitra gradnja, negorljivost, velika potresna varnost, varnost proti orkanskim vetrovom, varnost proti strelam, odpornost proti termitom, ekološke prednosti (ni potrebno uporabljati strupenih impregnacij, kot je to primer pri lesenih konstrukcijah), dimenzijska stabilnost (ni zvijanja in napenjanja pri spremenjenih vremenskih pogojih, kar se dogaja pri lesu), itd.

Sliki prikazujeta primer jeklene konstrukcije za stanovanjsko hišo in primer zgrajene montažne hiše z jekleno nosilno konstrukcijo v Združenih državah Amerike.

Aleš Lagoja

NI MI VSEENO!

Št.: 113. Delnice ŽJ

Zakaj se ne omogoči poraba delnic ŽJ za odplačilo stanovanj? Tako bi rešili vprašanje dolga Železarnice Jesenice do delavcev.

V Novicah je bila že nekajkrat obravnavana problematika prodaje in zamenjave delnic. Iz vse predstavljene problematike pa velja ponovno izpostaviti, da bi tudi v primeru, ko bi se vsi udeleženci procesa prodaje delnic z namenom poravnave dela kupnine za stanovanje uskladili, ta uskladičev ne bi mogla mimo dejstva, da je delnica tržno blago, ki ima svojo tržno ceno in samo ta cena je lahko osnova za plačilo kakršnekoli kupnine. Vsak drugačen način obračunavanja vrednosti delnic je zagotovo protizakonit, neskladen z akti družbe in nenazadnje diskriminatoren za vse druge lastnike delnic, ki nimajo možnosti kupovanja stanovanj. Tržna vrednost delnic še vedno ni določljiva, ker v sistemu Slovenskih železarn ni bila prodana še nobena delnica.

Ludvik Bergles

Št.: 114. Pisma bralcev

Sodelavec predlaga uvedbo rubrike "Pisma bralcev" v Novicah, poslal pa nam je tudi pesmico:

ŽELEZAR JE LEPO BIT

Železar je lepo bit'
na Jesenicah je nekdaj,
bilo pravi hit.

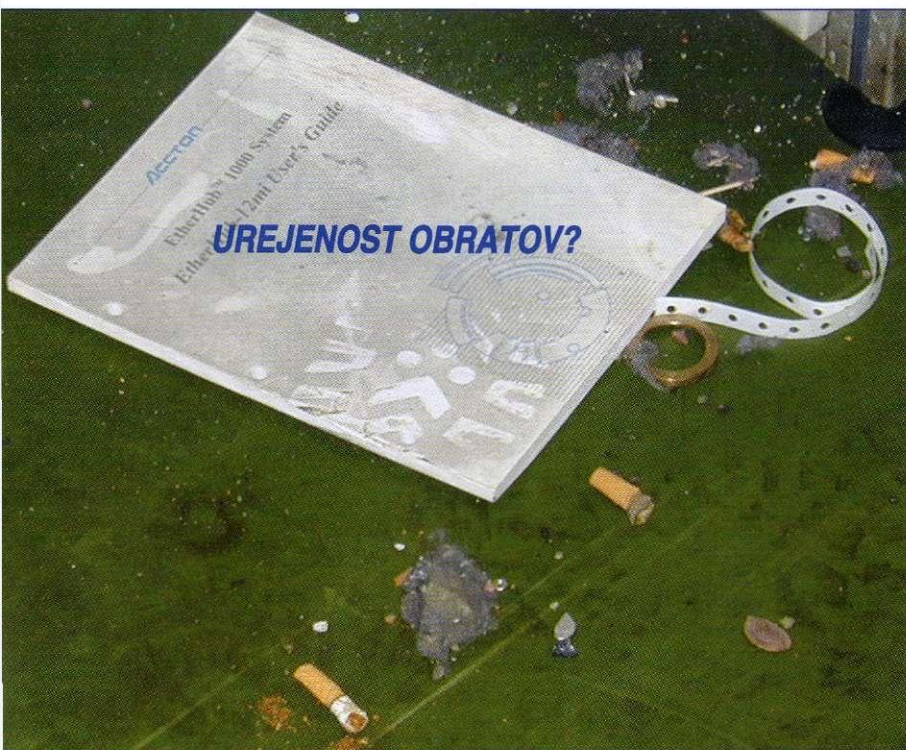
Železar je lepo bit'
železarna je propadla.
a železarji so ostali:
zmeraj hit.

Jeseniški železarji
kjer koli že delajo,
še vedno so:
pravi hit.

Husein Kljunič

Uredniški odbor je pobudo z veseljem sprejel. Rubriko bomo začeli objavljati že prihodnji mesec. Pisce prosimo, naj bodo sestavki kratki (največ pol strani) in podpisani z polnim imenom in priimkom. Nepodpisanih pisem ne bomo objavljali, predolga pa bomo krajšali.

Uredniški odbor

IZ ZGODOVINE ŽELEZARNE

EKONOMIJA KID

Do konca 2. svetovne vojne je bil del dejavnosti KID združen v tako imenovani Ekonomiji pod vodstvom Ekonomata, ki je upravljal zemljiško veleposest, vodil gozdno gospodarstvo, skrbel za vzdrževanje industrijskih zgradb, upravnih poslopij in stanovanjskih hiš, posloval z nepremičninami, skrbel za delno preskrbo delavstva z blagom široke potrošnje in kurjavo, vzdrževal in razporejal vprežni vozni park, gospodaril na kmetijskih zemljiščih ali jih oddajal v najem, skrbel za ažurnost posestnega stanja in podobno.

Zemljiška posest KID je bila pravzaprav posledica potreb, ki so pogojevale nastanek in obstoj železarstva, ki je stoletja cvetelo le v bližini rudišč in bogatih gozdov, saj so se fužine oskrbovale s surovinami in energijo kar iz najbližje okolice.

Iz poročila o posestnem stanju na dan 6. junij 1945 je razvidno, da so zemljišča KID takrat ležala v 14 katastrskih občinah bivših sodnih okrajev Kranjska Gora in Radovljica ter so se po kulturah in površini izkazovala takole:

- gozdovi	1164,84 ha,
- travniki	145,13 ha,
- pašniki	121,41 ha,
- nerodovitno	66,60 ha,
- njive	24,63 ha,
- stavbišča	19,03 ha,
- vrtovi	16,06 ha,
- planine	10,91 ha,
skupno torej točno	1568 ha, 61 a in 48 m ² .

Ugotovljeno je bilo tudi, da zaradi več kot desetletne zamude Katastrske uprave pri evidencah in vpisih vsa tista zemljišča, ki so neposredno v industrijskem kompleksu, in vsa ostale zemljišča, ki so že pozidana ali še bodo, merijo v resnici 38 ha, 21 a in 15 m².

Pri gozdovih je bilo omenjeno, da so v zadnjih letih pogozdili okrog 20 ha travnikov in pašnikov, s čemer se je njihova površina povečala na 1185 ha. Tik pred vojno je bil letni prirast gozdov 2920

m³ lesa iglavcev in 745 m³ lesa listavcev, kar je bilo precej manj od lastnih potreb, in je družba morala les kupovati še od zunanjih dobaviteljev.

Med okupacijo 1941-1945 je KID obdelovala 24 ha orne zemlje in kosila travo na površini 70 ha, vsa preostala rodovitna zemljišča pa je oddajala v najem predvsem svojim delavcem.

Zanimivi so tudi podatki o stanovanjskem fondu KID ob koncu aprila leta 1945. Na Jesenicah je bilo v njeni lasti 59 hiš z 280 stanovanji, na Javorniku 25 hiš s 110 stanovanji, na Dobravi 5 hiš z 41 stanovanji, pri elektrarni v Radovni dve hiši s štirimi stanovanji, pri elektrarnah v Vintgarju in Zasipu po ena dvostanovanjska hiša in pri Sv. Križu lovska kočica z enim stanovanjem ter enostanovanjska "poletna hišica".

Pod upravo Ekonomije KID so bile tudi naslednje nepremičnine: mlin na Javorniku, žaga na Stari Savi, dve žagi ob cesti proti Javornškemu Rovtu, hlev, gospodarska poslopja, kolarska delavnica, delavnica za nasadila in kovačnica na Stari Savi ter hlev in gospodarsko poslopje na Javorniku.

Ob koncu vojne je bilo v hlevih pet delovnih in en jahalni konj, deset žrebet ter deset prašičev, ki so jih lahko vpregli (konje namreč) v dvajset različnih

voz in štiri kočije.

KID je imela lovske pravice na dveh lastnih loviščih, in sicer v Savskih jamah (622 ha) in na Mežakliji (726 ha), v najemu pa je imela lovišča Stol (298 ha), Belščica (446 ha), občinsko lovišče Breznica (3000 ha) in vzhodni del občinskega lovišča Koroška Bela (1900 ha).

Seveda je imela KID tudi ribolovne pravice in sicer na Radovni od jezu na Fortuni do slapa Šum v dolžini 3 km, na Savi od Stare Save do sotočja z Savo Bohinjko v dolžini 19 km in v treh ribnikih na Pristavi.

Med okupacijo je Ekonomat vpeljal in vodil več kuhinj; ob kuhinjah v Kazini, v tovarni in v vajeniškem domu tudi kuhinjo za tuje delavce in posebej (morda francosko) kuhinjo za Francoze, ki jih je doletela usoda vojnih ujetnikov in prisilnih delavcev.

Stalež delavstva na Ekonomiji je bil naslednji: 15 hlapcev, 15 poljedelskih delavcev in delavk, 7 drvarjev, 4 delavci na žagah, 5 delavcev v kovačnici in kolarski delavnici, 9 delavcev v delavnici za nasadila, 60 delavk in 2 delavca v kuhinjah, 10 pospravljalcev in 14 čuvajev, tekačev, slug in podobno, skupno torej 141 delavcev, od tega 79 žensk.

Na koncu naj omenim še vodilne ljudi Ekonomije po staležu meseca aprila leta 1945: Avgust Mencinger, Albin Kobentar, Boris Šega, Anton Ručigaj, Alojz Lakota, Marija Dakskofler, Janez Kastelic, Božidar Stolcar in Viktor Klinar so bili uradniški kader, Ciril Kravanja, Anton Culkar, Alojzij Eralh in Marija Hlebanja so vodili kuhinjo, nadzorni organi pa so bili: Matevž Mikelj st., Rudolf Skumavc, Franc Polajnar in Matija Udovč za gozdarstvo, Ivan Stroj za ribištvo in skladišča na Dobravi, Matevž Mikelj ml. in Franc Preželj za poljedelstvo, Anton Intihar za hlev, Pavel Dergič za žage ter Matevž Grlic za prevoz in drva.

V povojnem obdobju je delo Ekonomije nadaljeval Komunalni oddelek ŽJ, ki je z leti razširil obseg delovanja in upravljanja še na številna druga področja.

Zdravko Kovačič

Vir:

Poročilo o posebnem stanju, nepremičninah in delokrogu Ekonomije KID, 7.6.1945

OD TU IN TAM

DEJAVNOSTI DMIT JESENICE V LETU 2000

Občni zbor društva, ki smo ga združili s praznovanjem Svete Barbare, zaščitnice rudarjev in metalurgov, je bil decembra v gostilni Trebušnik v Žirovnici. Predsednik nas je seznanil z dejavnostmi, ki so potekale med letom. V marcu je bilo izvedeno smučanje na Voglu z veliko udeležbo (nad 90 udeležencev). Konec aprila smo šli na petdnevni izlet na Nizozemsko, udeležili smo se vseh pohodov Slovenskih železarjev, ki jih je v Novicah lepo opisal naš sodelavec Janko Avsenik. Jesenski izlet smo izvedli v Koper in njegovo okolico.

Predavanj nismo organizirali. Prejšnja predavanja so bila nerazumljivo slabo obiskana, čeprav so bile teme zanimive. V upravnem odboru smo zato mnenja, da organiziramo tiste stvari, ki ljudi pritegnejo in zanimajo.

Članarina za leto 2001 znaša 2.000 tolarjev. Tudi v letu 2001 bomo nadaljevali z enakimi dejavnostmi, saj želimo, da so člani društva zadovoljni.

V upravnem odboru je bil po dogovoru zamenjan predsednik društva. Upravni odbor sedaj sestavljajo: predsednik dr. Slavko Ažman, tajnica Elvira Omanovič, blagajnik Marjan Mencinger in član Anton Čop, vsi iz Acronija ter član Drago Finžgar, zaposlen na CPK ŽJ.

Sedanjí predsednik DMIT, dr. Slavko Ažman, je tudi skrben čuvar reprodukcije slike Svete Barbare, zavetnice rudarjev in metalurgov.

Povabilu na praznovanje se je odzval tudi glavni direktor Acronija, prof. dr. Vasilij Prešern. Spregovoril je o splošnih uspehih Slovenskih železarj, ki se bodo preimenovali v Slovenija jeklo, o družbah nastalih iz Železarne Jesenice ter na koncu še o družbi Acroni, kjer uspešno poslovanje in rekordi, doseženi v zadnjem času nakazujejo boljšo prihodnost. Govora direktorja so bili veseli vsi udeleženci, še posebno pa upokojeanci.

Marjan Mencinger

Zahtevno rušenje aglomeracije, ki ga e finančno omogočil Acroni, se je začelo koncem lanskega leta.

KULTURA, RAZVEDRILO, PROSTI ČAS

OSMA ŠTEVILKA JESENIŠKEGA ZBORNIKA

Za novo leto je v nakladi 1000 izvodov izšel JESENIŠKI ZBORNIK, ki nadaljuje zgodovinsko - sporočilno nalogo dolgoletnega jeseniškega zbornika JEKLO IN LJUDJE. Zbornik je izdalo Muzejsko društvo Jesenice ob sofinanciranju Občine Jesenice in Ministrstva za kulturo RS. Ob tem pa je vredno omeniti, da so se vsi avtorji odpovedali honorarju. Sprehodimo se skozi vsebino:

Pet let delovanja Upravne enote Jesenice predstavlja Vitomir Pretnar, Stanko Klinar objavlja sestavka Gorenjska, kaj je to ter O narcisah in ključavnicah, Valentin Jarc je spregovoril o Sistemu obveščanja s kresovi, Tone Konobelj je prisoten s tremi prispevki

Prvi tonski tehnik Aleš Soklič pri delu na Radiu Triglav (Arhiv Rina Klinar).

Murova na slikah ljudskega slikarja, Deset let Muzejskega društva Jesenice in memorial V spomin Janezu Metercu, Silvo Kokalj predstavlja Vilmanov fotografski arhiv, o slikarki Ani Mlekuž Višnar je nekaj besed napisala Elizabeta Gradnik, Anton Ramovš je prispeval sestavek Raziskave karbonskih in permijskih plasti na širšem jeseniškem prostoru - kronološki pregled in najpomembnejši rezultati v objavljenih delih, Pavel Jamnik objavlja Plestocenske akumulacije v dolini Poljane nad Jesenicami, Nada Praprotnik objavlja Rastlinstvo v Jalnovih bohinjskih povestih, Razvoj jeseniške železarne po drugi svetovni vojni je obdelala Katja Praprotnik, Vladimir Vilman piše Glasbeno poustvarjanje delavcev KID pred prvo svetovno vojno, 125 let kemijskega laboratorija na Jesenicah je predstavil Borut Razinger, Aleš Soklič objavlja sestavka Kompenzator moči 90 MVAR v Železarni Jesenice in predstavlja Elektrotehniško društvo Jesenice, Simon Sodja - edini živeči Maistrov borec in Radio Triglav - edini Triglav, ki ga slišite, sta prispevka Rine Klinar, Franc Konobelj Slovenko objavlja prispevek pod naslovom Prešeren na Stolu, Ivan Srečko Jan pa predstavlja Partizanske enote v jeseniškem okrožju, ki so nosile Prešernovo ime, Marjan Zupan je prispeval zapis S smučmi čez severno triglavsko steno, o Savskih jamah piše Irena Lačen Benedičič, sestavek Muzej Jesenice od ustanovitve leta 1949 do vselitve v Ruardovo graščino leta 1964 je prispeval Vinko Beguš - Cena, 10 let muzeja predstavlja Nataša Kokošinek, Srečko Krč objavlja sestavek Več kot 50 let društvenega organiziranja jeseniških upokojencev, sestavka Od medklubskega do mednarodnega festivala amaterskega filma in Trideset let Finžgarjevega muzeja pa sta prispevka Joža Varla. Nataša Kokošinek je opisala Staro Savo od fužinskih časov do danes, ko služi muzejskim namenom, Vladimir Knific pa ureditev nekdanjih železarskih usedalnikov v park. Literarne prispevke so prispevali: Damjan Jensterle, Marko Elsner Grošelj in Boštjan Soklič. Zbornik je opremljen tudi s številnimi dokumentacijskimi fotografijami.

Jeseniški zbornik - osma knjiga - je vsebinsko izredno zanimiv in pester ter ga velja vzeti v roke in prebrati. Za marsikaj bomo bogatejši. Knjigo je mogoče kupiti v Muzeju Jesenice. Cena je 3.200 tolarjev.

Joža Varl

125 LET KEMIJSKEGA LABORATORIJA NA JESENICAH (povzetek iz Jeseniškega zbornika 8)

Leta 1875 je na Jesenicah nastal eden prvih industrijskih laboratorijev v tem delu Evrope, na kar bi morali biti na Jesenicah še posebej ponosni, a ta podatek žal pozna premalo ljudi. Tega leta je namreč na Jesenice prispel nemški kemik Artur Sieber, da bi analiziral zlitino feromangana, po kateri je KID takrat slovela po vsem svetu. Prvi na svetu smo takrat uspeli v plavžu izdelati večje količine zlitine železa in mangana - feromangana z visoko vsebnostjo mangana in tudi to je v tehničnem svetu premalo poznano, mi pa se s tem ne znamo tako pohvaliti, kot to delajo veliki evropski narodi.

Prvi kemijski laboratorij je deloval najprej v hiši, ki je ni več, stala pa je nasproti gostilne "Pri Markot" (v bližini cerkve na Stari Savi). Kasneje se je trikrat preselil, vedno v večje prostore. Od leta 1905 do 1997 je bil v stari zgradbi železniške postaje, ki so jo po delih prenesli s prejšnje lokacije nasproti sedanje železniške postaje.

Z brskanjem po starih listinah je uspelo zbrati imena vseh obratovodij kemijskega laboratorija od leta 1875 do danes in imena vseh doslej zaposlenih inženirjev kemije, ki so iz laboratorija iz različnih razlogov odšli, zbrana pa so tudi imena najstarejših laborantov izpred druge svetovne vojne (med njimi je bil najbolj znan laborant-violinist Anton Markizeti, imenovan "dr. Šubert").

Svoj največji razvoj je kemijski laboratorij, po ruskem zgledu imenovan OTK (otdelenije tehničkoj kontroli) dosegel leta 1949, ko je imel kar pet oddelkov: pripravo vzorcev, glavni, martinarski, tehnološki in šamotarski laboratorij. Na kratko so opisane vse

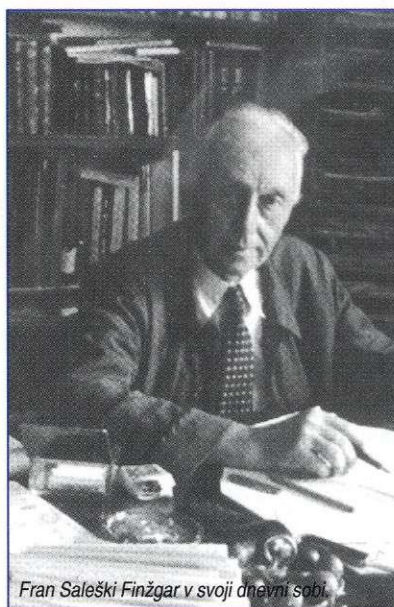

Sodelavci kemijskega laboratorija leta 1952.

kemijske priprave, ki jih je uporabljal vsak oddelek posebej, pa tudi množica različnih snovi (rude, premog, mazut, žlindre, ferolegure ipd.), ki so jih za preverjanje proizvodnje v teh oddelkih analizirali. Žal je zaradi krašjanja članka (pornanjanja prostora) odpadel pregled analitičnih postopkov in naprav, ki so jih uporabljali za analizo poglavitnih elementov v jeklih (mangan, fosfor, ogljik, silicij in žveplo).

Naloga Gornjesavskega muzeja Jesenice pa bo čimprej poskrbeti, da bodo vse ohranjene kemijske aparature (nekatero od teh so na razstavi leta 1996 še delovale) postale pomemben del stalne razstave v sklopu prenovljene železarske zbirke. Ker je zbirka z laboratorijsko oz. kemijsko tematiko v svetu zelo malo, bi morda lahko Jesenice zaslovele prav po tej posebni zbirki.

Borut Razinger, dipl.ing.

Fran Saleški Finžgar v svoji dnevni sobi.

BLIŽNJI JUBILEJI

**Trideset let
Finžgarjevega muzeja
in 130-letnica
Finžgarjevega rojstva**

Osmega februarja bo preteklo natanko 30 let, ko so ob slovenskem kulturnem prazniku in na predvečer 100-letnice rojstva pokončnega Gorenjca in Slovenca, duhovnika in pisatelja Frana Saleškega Finžgarja njegovo rojstno hišo v Doslovčah izročili javnosti kot kulturno -

etnografski spomenik in spominski muzej. Akcijo za odkup hiše in preureditev v muzej je ljubiteljsko vodil odbor pri Zvezi kulturno prosvetnih organizacij Jesenice (danes Zveza kulturnih društev Jesenice) pod vodstvom pedagoga Janeza Svoljška, takrat ravnatelja Osnovne šole Toneta Čufarja. Odbor je vseskozi najtesneje sodeloval s strokovnjaki in strokovnimi ustanovami, da bi svojo nalogo opravil čim boljše. Prispevke za odkup in obnovo hiše so prispevali: 65,6 odstotkov delovne organizacije, zavodi in društva, 31,6 odstotkov učenci in dijaki osnovnih ter srednjih šol iz vse Slovenije, 2,8 odstotka pa posamezniki.

55 let likovnega kluba DOLIK in 55 let razstavne dejavnosti

16. februarja bo minilo natanko 55 let, ko so se ob pobudniku Francetu Kreutzerju v gostilni "Pri Kobalu" na Jesenicah zbrali še Jože Čebulj, Nika Hafner, Janez Korošec st., Janko Korošec ml., Tine Markež in Lojz Višnar ter ustanovili likovni klub DOLIK - klub Dolinskih likovnikov. Klub ves ta čas neprekinjeno deluje in v jubilejnem letu združuje 55 članov - 16 slikark in 36 slikarjev iz osmih slovenskih občin ter slikarja iz Rusije.

Že jeseni leta 1946 so pripravili prvo "Razstavo slikarjev samoaktivistov", na kateri se je predstavilo 19 slikarjev samoukov s 142 likovnimi deli. Od takrat DOLIK skrbi za redno likovno razstavno dejavnost na Jesenicah, vključno s kakovostnimi fotografskimi razstavami. Do konca leta 2000 se je zvrstilo kar 897 razstav, med razstavljalci so bili ugledni umetniki iz Slovenije in tujine, pa tudi dela iz galerijskih zakladnic. Dolikovci so se v tem času s svojimi likovnimi deli predstavili na čez 200 skupinskih in 1.100 posamičnih razstavah po Sloveniji in v tujini, ob nepreglednem številu sodelovanj članov na skupinskih razstavah po udeležbi v likovnih kolonijah in ex temporih.

Joža Varl

8. februarja je slovenski kulturni praznik. Ob tej priložnosti smo se spomnili jeseniškega pesnika, pisatelja, zgodovinarja in publicista MIHA KLINARJA (1922 - 1983).

OPORTONISTOV NASVET

besedami
moraš znati igrati
zvito
zavito
čnemu
ne reci črn
umazanemu
ne reci umazan
falotu
ne reci falot
birokratu
reci tovariš
gospodu
reci gospod
drugače
boš ti črn
drugače
boš ti falot
Z besedami
moraš znati igrati
zvito
zavito.

Miha Klinar (1960)

REKREACIJSKA LIGA V KEGLJANJU NA ASFALTU

Že tretje leto zapored na kegljišču Podmežaklo poteka rekreacijska liga v kegljanju na asfaltu. Po prvih dveh sezonah, ko je v ligi nastopilo po osem ekip, v tej sezoni nastopa kar deset ekip. Vsak petek je tako na kegljišču zelo živahno. Tekmovanje je zelo zanimivo, pomembno pa je tudi to, da se vsak petek druži več kot sedemdeset rekreativnih kegljavcev vseh starosti. Najmlajši ima komaj dvanajst let najstarejši pa korakajo krepko preko sedemdeset. V ligi nastopa letos prvič tudi ekipa Strugarne valjev. Trenutno je sicer na zadnjem, desetem mestu, toda fantje iz tekme v tekmo napredujejo in imajo do konca marca, ko se bo liga zaključila možnost, da se uvrstijo višje.

Škoda je le, da je jeseniško kegljišče med tednom izjemno zasedeno in je za rekreacijsko kegljanje na voljo le ob petkih in nedeljah popoldne, ostale dni pa samo dopoldne. Kegljachi jeseniškega kluba zelo uspešno nastopajo v 1. A državni ligi, ki je ena najmočnejših lig v Evropi. Tako lahko na jeseniškem kegljišču v živo spremljate nastope svetovnih asov kot so Benedik, Urbanc, Bortek in drugi.

V letu 2000 so jeseniški kegljachi osvojili štiri medalje na državnih prvenstvih v posameznih konkurencah. Med veterani je državni prvak postal Bogdan Langus, v najmlajši pionirski konkurenci je naslov osvojil Matic RAJAKOVIČ, dve odličji sta bili osvojeni v parih, še bolj razveseljivo pa je, da so v vseh štirih pionirskih kategorijah mladi Jeseničani v vrhu. Poleg treh članskih ekip in dveh kadetskih v jeseniškem klubu vadi več kot dvajset otrok. Zelo uspešna je deklica Anja Jeršin, ki je šesta v Sloveniji. V klubu pa bi radi videli, da bi se v redne treninge vključilo še nekaj deklet. Zato dekleta, pogumno na kegljišče Podmežaklo. Treningi pionirjev so vsak torek in četrtek od 15. do 17. ure. Takrat se lahko vpišejo v klub tudi novi člani.

Brane Jeršin

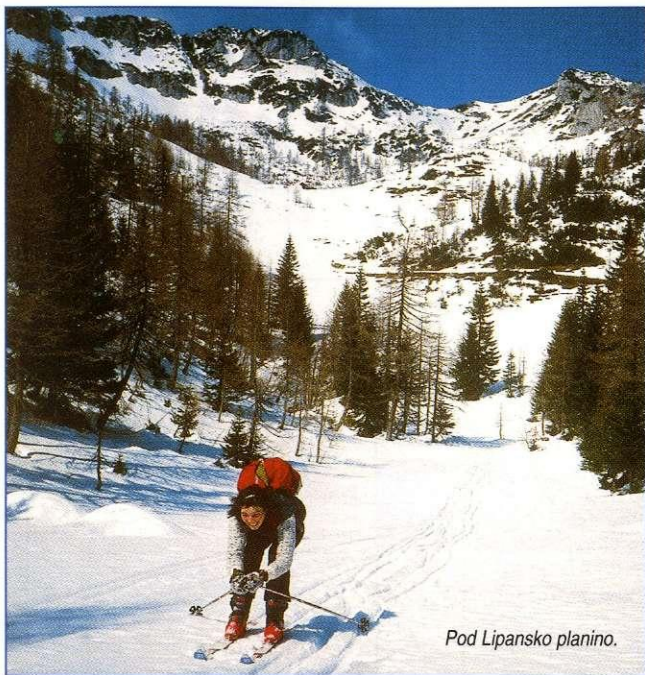
Tudi narava je okrašena pričakala prihod novega leta.

POHODNIŠTVO

TURNI SMUK Z DEBELE PEČI

Mnogi prijatelji in znanci me sprašujejo, kako zmorem v hribe, ko pa me vidijo, kako počasi se vlečem skozi proizvodni obrat. Žal moram povedati, da so moja pisanja le spomini na prehojene poti, saj sem bil v letu 2000 najvišje na Sv. Petru nad Begunjami, in še to, na pol poti z avtom. Sodeloval sem tudi pri pripravi železarskih pohodov in vodil srečanje vodnikov. To je bilo tudi vse, kar sem lahko storil, saj moje okrevanje le počasi napreduje. Upanje, da se morda le vrnejo tisti lepi časi brezskrbnega potepanja po gorah, ki so tako na gosto popisani v mojih spominih, pa vseeno ostaja.

No, tokrat pojdemo na turno smuko na Debele peč. Prav to zimo, ki nas noče obdariti s snegom, mi je prišla na misel. Tudi takrat je bilo tako. Dolina odeta v mrzlo meglo, saj smo namerili celo 15 stopinj Celzija mraza, ni dala vedeti, da sije nad tankim slojem megle tako

Pod Lipansko planino.

toplo sonce. Že nad Zatmikom nas je obsijalo razkošje svetlobe in prvega snega. Vsakih sto metrov višinske razlike je bila snežna odeja debelejša, tako, da sva s prijateljem le stežka priplužila na, hvala bogu, zvoženo cesto za Lipansko planino. Ozka gaz, ki je vodila proti Blejski koči je naznanjala, da nisva edina obiskovalca tega dela Pokljuke. Pred kočo se je sončila prijetna družina mladih planincev. Veselja in prijaznosti sva se nalezla tudi midva in z užitkom popila ponujeni čaj. Ker pa se mladini ni nikamor mudilo, sva se na hitro poslovila in nadaljevala pot proti Debeli peči. Le kakšna dva pohodnika sta bila pred nama, zato je bilo potrebno kar nekaj napora, da sva se vzpela preko prve večje strmine. Potem je bilo lažje, saj sva uživala v bogastvu snežnih kristalov, ki so naju spremljali vse do vrha. Dve uri sva hodila do vrha. Seveda sva se najprej oddahnila in okrepčala, potem pa sva se začela pripravljati za spust.

Najčudovitejša je smuka v zgornjem delu, ko lahko v širokih zavojih iščeš sebi najprimernejšo pot. Vendar kmalu pridejo na vrsto drevesa, ki jih je seveda potrebno kar najlepše obvoziti. Meni, ki nisem najboljši smučar, to vedno ne uspeva in mi velikokrat ostanejo spraskane roke ali celo obraz v spomin na takšne podvige. Pa vendar je veselje popolno, ko se pripelješ na Lipansko planino. Od tu naprej gre lažje. Ko se sicer malo utrujen, pa vendar dobre volje preobuješ v lažje čevlje, bi kar še enkrat ponovil spust.

Janko Avsenik

LETOVANJE V TERMAH PTUJ IN V MORAVSKIH TOPLICAH

Vabimo vas na prijeten oddih v Terme Ptuj in Moravske toplice.

V Termah Ptuj so bungalovi z dvo, tro ali štiri posteljno sobo, tušem, WC-jem, telefonom in barvnim TV sprejemnikom. Cene, v katerih je vključeno kopanje v bazenih, uporaba savne in fitnesa so:

prenočišče z zajtrkom	3.700 tolarjev
polpenzion s kosilom	5.000 tolarjev
polpenzion z večerjo	4.800 tolarjev
polni penzion:	6.100 tolarjev

Cene veljajo do 20.4.2001.

Za otroke do treh let starosti je letovanje brezplačno, otroci od 3 – 12 let pa imajo 30 % popust.

V Moravski toplicah je možna namestitve v hotelu Termal ali Turističnem naselju.

HOTEL TERMAL

mesec I, II, III, VI, VII, VIII, XII:

prenočišče z zajtrkom	6.800 tolarjev
polpenzion	7.920 tolarjev
polni penzion	9.040 tolarjev

mesec IV, V, IX, X, XI:

prenočišče z zajtrkom	7.740 tolarjev
polpenzion	8.560 tolarjev
polni penzion	9.680 tolarjev

TURISTIČNO NASELJE (od 1.4 do 31.10)

prenočišče z zajtrkom	5.440 tolarjev
polpenzion	6.560 tolarjev
polni penzion	7.680 tolarjev

Popusti za otroke:

do 3. leta (hrana in bivanje) brezplačno

3 - 7 let 50 % popusta

7 - 14 let 30 % popusta

Za goste hotela je v ceno vključeno neomejeno kopanje v vseh bazenih zdravilišča, 1x dnevno savna in fitnes, jutranja gimnastika, aerobika v vodi;

za goste Turističnega naselja pa kopanje v bazenih kopališča Termal, jutranja gimnastika in aerobika v vodi.

Pri vsaj petdnevnem bivanju je v ceno vključen tudi zdravniški pregled, pri 7 – dnevnem bivanju pa 2 kadni kopeli.

Turistična taksa ni vključena v ceno in se posebej zaračunava

Pri povišanju tečaja DEM za več kot 5% si pridržujemo pravico usklajevanja cen s cenami v Moravskih toplicah

Za letovanje v Termah Ptuj in v Moravskih toplicah je ob prijavi potrebno vplačati 20 % akontacije, ostale stroške pa lahko poravnate v enkratnem znesku ali v štirih obrokih brez obresti na blagajni Meting ŽJ v času uradnih ur, ki so v ponedeljek, sredo in petek od 8.00 do 10.00 ure, in ob sredah popoldne od 14.00 do 16.00 ure.

Rezervacije sprejemamo na telefon (04) 5861-441, interna št. 26-24.

METING - ŽJ, d.o.o.

--	--	--	--	--	--	--